

VODILNI PARTNER

PARTNERJI

PODIZVAJALCI

NAROČNIK

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Direktorat za kmetijstvo

Sektor za urejanje kmetijskega prostora in zemljiške operacije

Dunajska cesta 22 I 1000 Ljubljana

STROKOVNA PODLAGA S PODROČJA KMETIJSTVA ZA OBČINO BRDA

IZVAJALCI STROKOVNE PODLAGE:

LOCUS prostorske informacijske rešitve, d.o.o.

Ljubljanska cesta 76 I 1230 Domžale

GEODETSKI ZAVOD CELJE, d.o.o.

Ulica XIV. divizije 10 I 3000 Celje

IGEA Svetovanje in storitve s področja nepremičnin, infrastrukture in prostora, d.o.o.

Podpeška cesta 1 I 1351 Brezovica pri Ljubljani

AGRARIUS, tla in okolje, Tomaž Kralj s. p.

Gorjuše 17b I 4264 Bohinjska Bistrica

Domžale, avgust 2025, popravek avgust 2025

PROJEKT	Izdelava strokovnih podlag s področja kmetijstva Strokovna podlaga s področja kmetijstva za občino Brda
NAROČNIK	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Direktorat za kmetijstvo Sektor za urejanje kmetijskega prostora in zemljiške operacije Dunajska cesta 22 I 1000 Ljubljana
ŠTEVILKA POGODBE	C2330-23-111018
KONZORCIJ	VODILNI PARTNER Locus d.o.o. , Ljubljanska cesta 76, 1230 Domžale PARTNERJI Ljubljanski urbanistični zavod d.d. , Verovškova ulica 64, 1000 Ljubljana Geodetski zavod Celje d.o.o. , Ulica XIV. divizije 10, 3000 Celje Igea d.o.o. , Podpeška cesta 1, 1351 Brezovica pri Ljubljani ACER Novo mesto d.o.o. , Šentjernejska cesta 43, 8000 Novo mesto ZEU načrtovanje, inženiring d.o.o. , Ulica Staneta Rozmana 5, 9000 Murska Sobota PODIZVAJALCI Agrarius, tla in okolje, Tomaž Kralj s. p. , Gorjuše 17b, 4264 Bohinjska Bistrica

PROJEKT	Izdelava strokovnih podlag s področja kmetijstva Strokovna podlaga s področja kmetijstva za občino Brda
FAZA	končno poročilo
IZDELOVALCI STROKOVNE	Locus d.o.o. , Ljubljanska cesta 76, 1230 Domžale
PODLAGE	Geodetski zavod Celje , Uliva XIV. divizije 10, 3000 Celje IGEA d.o.o. , Podpeška cesta 1, 1351 Brezovica pri Ljubljani Agrarius, tla in okolje, Tomaž Kralj s. p. , Gorjuše 17b, 4264 Bohinjska Bistrica
VODJA PROJEKTNE SKUPINE	Nina Lipušček, univ. dipl. inž. kraj. arh., Locus, d.o.o.
OŽJA PROJEKTNA SKUPINA	PROSTORSKO NAČRTOVANJE Nina Lipušček, univ. dipl. inž. kraj. arh., Locus, d.o.o.

BONITIRANJE

Aleš Žnidarko, mag. agr. ekon., Geodetski zavod Celje, d.o.o.
pooblastilo za bonitiranje 11202-1/2014-7

A handwritten signature in blue ink, likely belonging to Aleš Žnidarko.

Anja Žerak, mag. kmet., Geodetski zavod Celje, d.o.o.
pooblastilo za bonitiranje 35311-828/2022-2552-8

A handwritten signature in blue ink, likely belonging to Anja Žerak.

KMETIJSTVO

dr. Tomaž Kralj, univ. dipl. inž. agr., AGRARIUS, s.p.

A handwritten signature in blue ink, likely belonging to dr. Tomaž Kralj.

ŠIRŠA PROJEKTNÁ SKUPINA	<p>Leon Kobetič, univ. dipl. inž. grad., Locus, d.o.o.</p> <p>Marjeta (Metka) Jug, univ. dipl. inž. kraj. arh., Locus, d.o.o.</p> <p>Tomaž Kmet, univ. dipl. inž. arh., Locus, d. o. o.</p> <p>Mateja Mikložič, dipl. org. inf., Locus, d.o.o.</p> <p>Andrej Podjed, gr. teh., Locus, d.o.o.</p> <p>Dominik Bovha, univ. dipl. inž. geod., Geodetski zavod Celje, d.o.o.</p> <p>Petra Recko Novak, univ. dipl. inž. geod., Geodetski zavod Celje, d.o.o.</p> <p>Ana Tivadar, univ. dipl. inž. geod., Geodetski zavod Celje, d.o.o.</p> <p>Marta Blažič Kugler, dipl. inž. agro., Geodetski zavod Celje, d.o.o.</p> <p>Kotnik Štefka, dipl. inž. agro., Geodetski zavod Celje, d.o.o.</p> <p>Kristina Jajtič, mag. geog., Geodetski zavod Celje, d.o.o.</p> <p>Urška Arzenšek, univ. dipl. geog., Geodetski zavod Celje, d.o.o.</p> <p>Diana Bogovič, univ. dipl. geog., Geodetski zavod Celje, d.o.o.</p> <p>mag. Tomaž Černe, univ. dipl. inž. geod., IGEA, d.o.o</p> <p>Anja Judež, mag. geod., IGEA, d.o.o.</p> <p>Urban Jensterle, univ. dipl. geog., IGEA, d.o.o</p> <p>Tadej Hajna, dipl. geog., IGEA, d.o.o</p> <p>Gregor Bunčič, univ. dipl. geog., IGEA, d.o.o</p> <p>Vid Eržen, dipl. inž. grad., dipl. inž. inf., mag. prav. in manag. neprem., IGEA, d.o.o</p> <p>Tara Klevišar, dipl. inž. geod., IGEA, d.o.o.</p>
DATUM	<p>Domžale, avgust 2025, popravek avgust 2025</p>

Kazalo

1 PREDSTAVITEV KMETIJSTVA V OBČINI	8
2 ANALIZA PRIDELOVALNEGA POTENCIALA V OBČINI.....	10
3 ANALIZA IZVEDENIH KOMASACIJ, OSUŠEVANJ ALI NAMAKANJ V OBČINI	15
4 POVRŠINE IN DELEŽI ZEMLJIŠČ.....	16
4.1 SKUPNE POVRŠINE IN DELEŽI ZEMLJIŠČ.....	16
4.2 SKUPNE POVRŠINE IN DELEŽI ZEMLJIŠČ PO POSAMEZNEM PODTIPU STRATEŠKIH OBMOČIJ.....	16
4.3 POVRŠINE IN DELEŽI ZEMLJIŠČ, DOLOČENIH KOT PREDLOG OBMOČIJ TRAJNO VAROVANIH KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ.....	17
4.4 POVRŠINE IN DELEŽI ZEMLJIŠČ, DOLOČENIH KOT PREDLOG OBMOČIJ TRAJNO VAROVANIH KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ PO POSAMEZNEM PODTIPU STRATEŠKIH OBMOČIJ	18
4.5 POVRŠINE IN DELEŽI ZEMLJIŠČ, DOLOČENIH KOT OBMOČJA DRUGIH ZEMLJIŠČ, POTENCIALNO PRIMERNIH ZA KMETIJSTVO	18
4.6 POVRŠINE IN DELEŽI ZEMLJIŠČ, DOLOČENIH KOT OBMOČJA DRUGIH ZEMLJIŠČ POTENCIALNO PRIMERNIH ZA KMETIJSTVO, PO POSAMEZNEM PODTIPU STRATEŠKIH OBMOČIJ	19
4.7 PODATEK O POVRŠINI IN DELEŽU ZEMLJIŠČ V OBČINI GLEDE NA POGOJE ZA DOLOČITEV PREDLOGA OBMOČIJ TVKZ..	19
5 OPIS POSTOPKA DOLOČANJA PREDLOGA OBMOČIJ TRAJNO VAROVANIH KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ IN DRUGIH ZEMLJIŠČ, POTENCIALNO PRIMERNIH ZA KMETIJSKO PRIDELAVO.....	22
5.1 ŠHEMA OBDELAVE PODATKOV, ZAOKROŽEVANJA IN IZLOČITEV	22
5.2 VHODNI PODATKI	23
5.3 MODELIRANJE	24
5.4 PREDLOG OBMOČIJ PO MODELIRANJU	29
5.5 AVTOMATSKO ZAOKROŽEVANJE.....	30
5.6 IZLOČANJE	30
5.7 DODATNA IZLOČANJA - IZLOČITEV POZIDANIH ZEMLJIŠČ, VODNIH ZEMLJIŠČ IN CEST	32
5.8 ROČNO OBLIKOVANJE OBMOČIJ	36
5.9 OBMOČJA, POTENCIALNO PRIMERNA ZA KMETIJSTVO	56
5.10 REZULTAT PO ZAOKROŽEVANJU	57
6. PRILOGE	58

STROKOVNA PODLAGA S PODROČJA KMETIJSTVA ZA OBČINO BRDA

Občina Brda

Sistem prostorskega načrtovanja kmetijskih zemljišč po Zakonu o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D, 79/17, 44/22 in 78/23 - ZUNPEOVE; v nadaljnjem besedilu: ZKZ) temelji na določitvi trajno varovanih kmetijskih zemljišč v prostorskih aktih lokalnih skupnosti.

ZKZ določa, da se z uredbo določijo območja, ki so strateškega pomena za Republiko Slovenijo zaradi pridelovalnega potenciala kmetijskih zemljišč, njihovega obsega, zaokroženosti, zagotavljanja pridelave hrane ali ohranjanja in razvoja podeželja ter ohranjanja krajine (v nadaljnjem besedilu: strateška območja za kmetijstvo in pridelavo hrane).

Strateška območja za kmetijstvo in pridelavo hrane predstavljajo potencialna območja trajno varovanih kmetijskih zemljišč.

Območja trajno varovanih kmetijskih zemljišč se bodo ob upoštevanju uredbe o strateških območjih za kmetijstvo in pridelavo hrane določila v prostorskih aktih lokalnih skupnosti, podlaga za določitev trajno varovanih kmetijskih zemljišč v prostorskem aktu lokalne skupnosti pa je strokovna podlaga s področja kmetijstva.

Slika 1: Pogled na kmetijsko krajino občine Brda

ZAKONSKA OSNOVA

- Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D, 79/17, 44/22 in 78/23 - ZUNPEOVE),
- Uredba o območjih za kmetijstvo in pridelavo hrane, ki so strateškega pomena za Republiko Slovenijo (Uradni list RS, št. 71/16),
- Pravilnik o vsebini elaborata posegov na kmetijska zemljišča (Uradni list RS, št. 83/16),
- Pravilnik o tehničnih, strokovnih in organizacijskih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati organizacije za izdelavo strokovnih podlag s področja kmetijstva (Uradni list RS, št. 80/16 in 12/19),
- Pravilnik o podrobnejših pogojih za določitev predloga območij trajno varovanih kmetijskih zemljišč ter o podrobnejši vsebini strokovnih podlag s področja kmetijstva (Uradni list RS, št. 55/17).

Uporabljene kratice:

TVKZ – trajno varovana kmetijska zemljišča

TVKZp - trajno varovana kmetijska zemljišča na območju evidence stavbnih zemljišč

TVKZv- trajno varovana kmetijska zemljišča na območju vodnega katastra

TVKZc- trajno varovana kmetijska zemljišča na območju dejanske rabe zemljišč javne cestne infrastrukture

TVKZg- trajno varovana kmetijska zemljišča na območju dejanske rabe gozdnih zemljišč

OKZ – ostala kmetijska zemljišča

OKZp – ostala kmetijska zemljišča na območju evidence stavbnih zemljišč

OKZv – ostala kmetijska zemljišča na območju vodnega katastra

OKZc – ostala kmetijska zemljišča na območju dejanske rabe zemljišč javne cestne infrastrukture

OKZg – ostala kmetijska zemljišča na območju dejanske rabe gozdnih zemljišč

OKZi – ostala kmetijska zemljišča, izločena iz predloga TVKZ, skladno z usmeritvami za izločanje (priloga 2)

ODZ – območja drugih zemljišč

ODZi – območja drugih zemljišč, izločena iz predloga TVKZ, skladno z usmeritvami za izločanje

ODZk – območja drugih zemljišč, ki so po dejanski rabi kmetijska zemljišča in so večja od 0,5 ha

ODZp – območja drugih zemljišč na območju evidence stavbnih zemljišč

ODZv – območja drugih zemljišč na območju vodnega katastra

ODZc – območja drugih zemljišč na območju dejanske rabe zemljišč javne cestne infrastrukture

ODZg – območja drugih zemljišč na območju dejanske rabe gozdnih zemljišč

PPK – območja drugih zemljišč, potencialno primernih za kmetijstvo

PPKp – območja drugih zemljišč, potencialno primernih za kmetijstvo na območju evidence stavbnih zemljišč

PPKv – območja drugih zemljišč, potencialno primernih za kmetijstvo na območju vodnega katastra

PPKc – območja drugih zemljišč, potencialno primernih za kmetijstvo na območju dejanske rabe zemljišč javne cestne infrastrukture

PPKg – območja drugih zemljišč, potencialno primernih za kmetijstvo na območju dejanske rabe gozdnih zemljišč

GPOEB – grafični prikaz območij enakih bonitet

1 PREDSTAVITEV KMETIJSTVA V OBČINI

Pojasnilo: Skladno s Pravilnikom o podrobnejših pogojih za določitev predloga območij trajno varovanih kmetijskih zemljišč ter o podrobnejši vsebini strokovnih podlag s področja kmetijstva (Uradni list RS, št. 55/17; v nadaljevanju: pravilnik) je vsebino poglavja pripravila javna služba kmetijskega svetovanja.

Slika 2: Pogled na preplet kmetijske krajine z gozdom

Slika 3: Pogled na preplet kmetijske krajine z gozdom

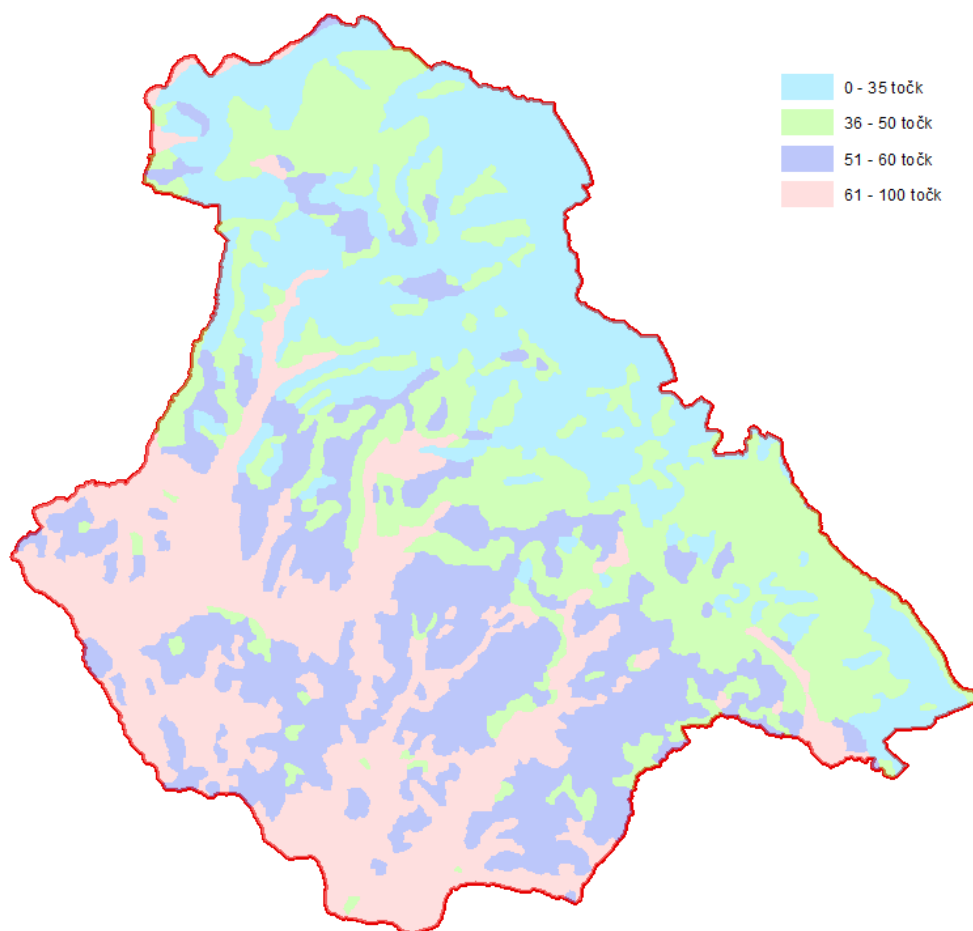
Slika 4: Pogled na vzpostavljanje novih vinogradniških površin

2 ANALIZA PRIDELOVALNEGA POTENCIALA V OBČINI

Analiza bonitetnih točk po zemljiško katastrskem načrtu glede na razrede po prilogi 1 pravilnika je predstavljena v preglednici spodaj.

Preglednica 1: Površina in delež bonitetnih razredov

Bonitetni razred	Skupna površina [m ²]	Delež [%]
0-35 točk	18.243.960	25,34%
36-50 točk	18.483.924	25,68%
51 do 60 točk	17.456.252	24,25%
61 do 100 točk	17.802.049	24,73%
Skupaj	71.986.185	100,00%

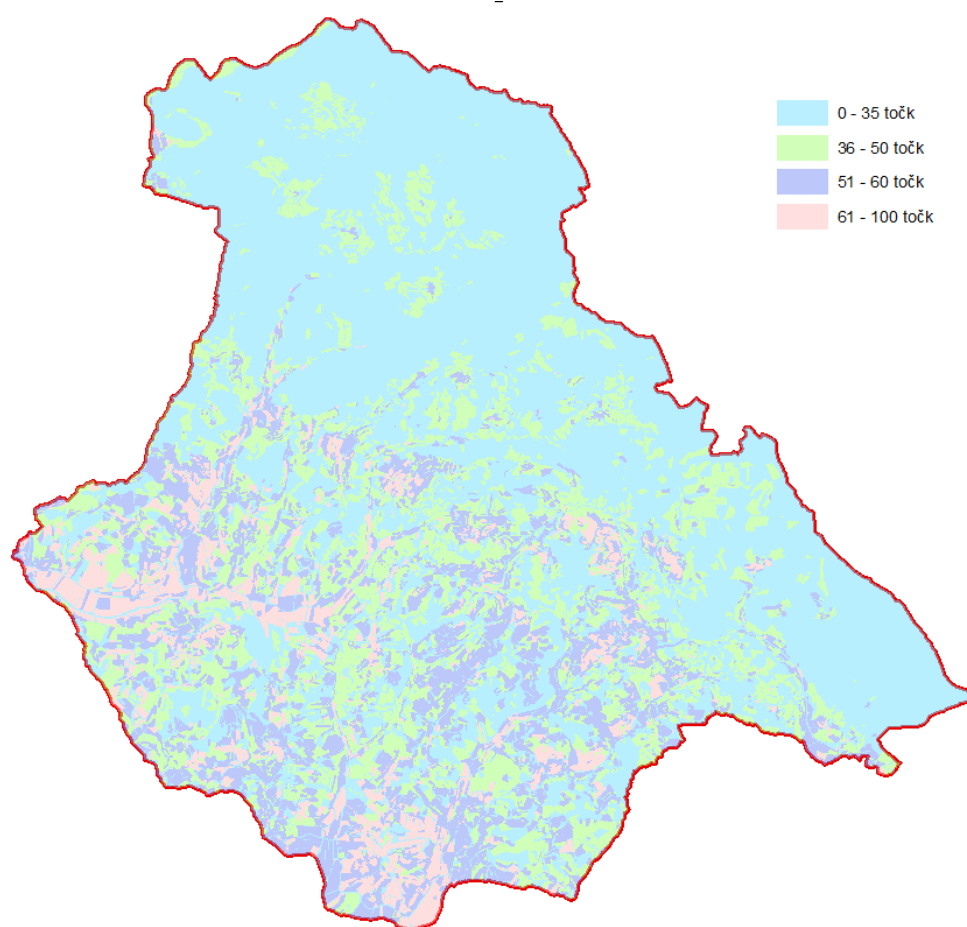
Slika 5: Grafični prikaz analize bonitetnih točk po sloju območja enakih bonitet

Območje občine Brda je gričevnato. Doline med griči so nekoliko širše v jugozahodnem delu občine, kjer se pretežno pojavlja najvišji bonitetni razred – nad 61 točk – po podatkih sloja območij enakih bonitet (doline vodotokov Reka, Kožbanjšček, Fedrih, Oblenč in Birša z bližnjimi griči). Delež zemljišč v tem razredu znaša 24,73 %. Na gričih v tem delu občine pretežno prevladujejo zemljišča v bonitetnem razredu od 51 do 60 točk (25,68 %). V severnem in severovzhodnem delu občine, kjer se nahajajo gričevja višjih nadmorskih višin, po podatkih območij enakih bonitet prevladujejo zemljišča v razredu do 35 točk (25,34 %). Na prehodu proti južnemu delu občine prevladujejo zemljišča v razredu od 36 do 50 točk (25,68 %). Zanimivo je, da se v vsakem izmed štirih razredov pojavlja približno četrtina vseh zemljišč občine.

Kot zanimivost je podana še analiza bonitetnih točk **po zemljiškem katastru** (stanje na dan 26. 5. 2022), ki formalno ni več veljaven podatek. Bonitete se bile razvrščene v razrede po prilogi 1 pravilnika. Stanje je prikazano v preglednici 2.

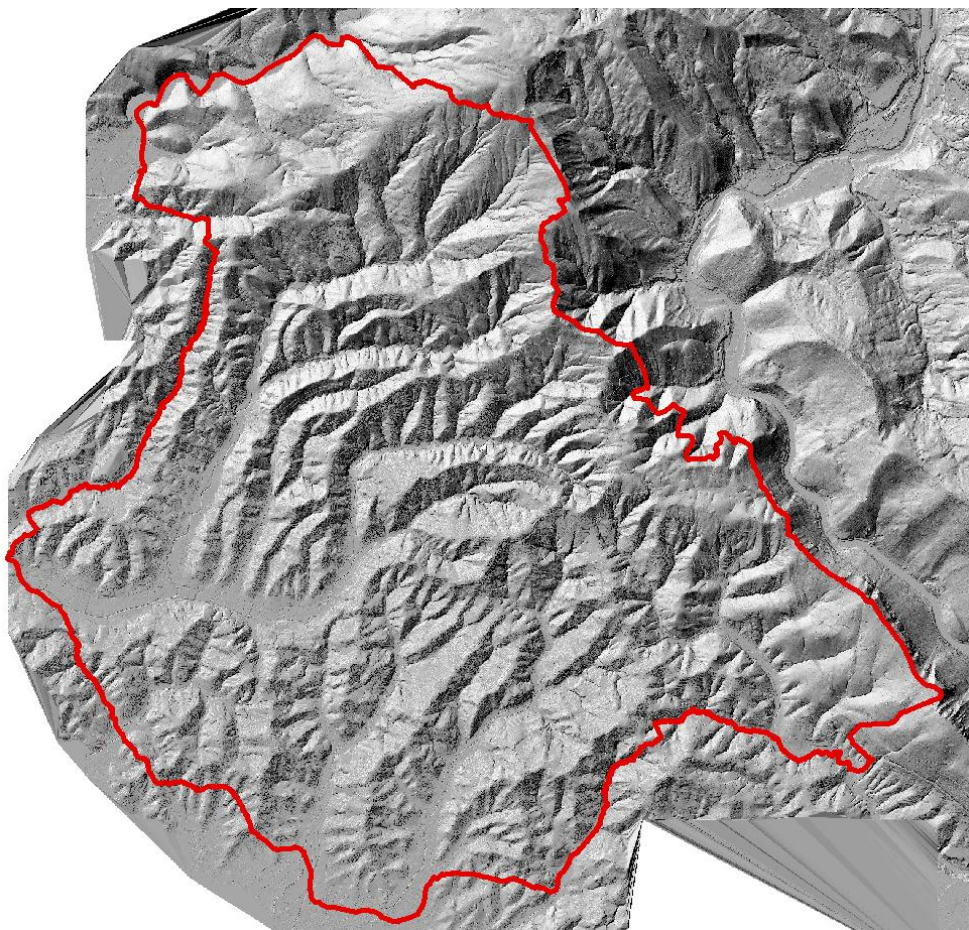
Preglednica 2: Površina in delež bonitetnih razredov

Bonitetni razred	Skupna površina [m ²]	Delež [%]
0-35 točk	39.094.968	54,31%
36-50 točk	15.887.576	22,07%
51 do 60 točk	11.525.856	16,01%
61 do 100 točk	5.477.785	7,61%
Skupaj	71.986.185	100,00%

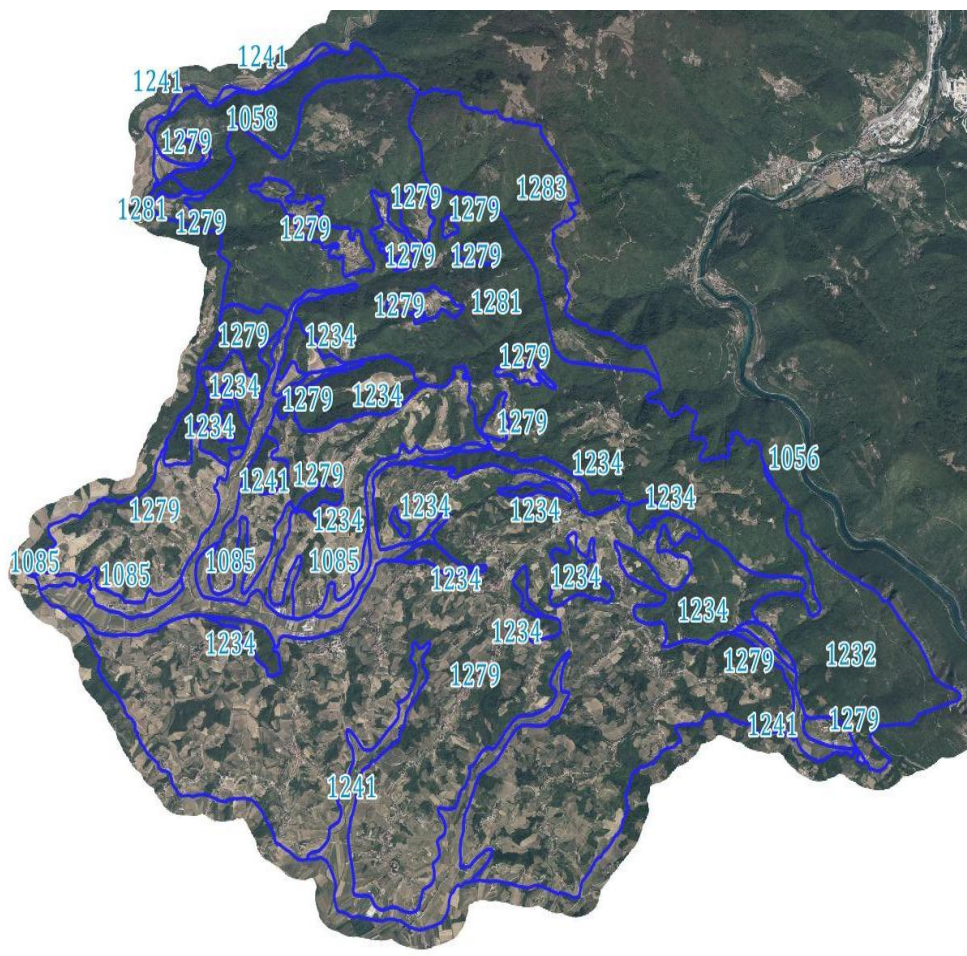
Slika 6: Grafični prikaz analize bonitetnih točk po zemljiškem katastru

Podatki o bonitetnih točkah po zemljiškem katastru kažejo precej drugačno sliko. Po teh podatkih je dobra polovica območja občine (54,31 %) uvrščena v razred do 35 točk. V razredu od 36 do 50 točk je 22,07 % zemljišč občine, kar je podobno kot po podatkih sloja območij enakih bonitet. V razredu od 51 do 60 točk je 16,01 % zemljišč, medtem ko je v razredu nad 61 točk zgolj 7,61 %, kar je 17,02 % manj kot po podatkih sloja območij enakih bonitet. Najboljša zemljišča se po podatkih zemljiškega katastra nahajajo predvsem v dolinah vodotokov Reka, Kožbanjšček in Birša z bližnjimi griči. V severnem in severovzhodnem delu občine Brda pa po teh podatkih izrazito prevladujejo zemljišča z bonitetno oceno do 35 točk.

Slika 7: Območje občine Brda na LIDAR posnetku

Na območju občine Brda prevladujejo karbonatne sedimentne kamnine, predvsem fliš, v katerem se izmenjujejo laporji in peščenjaki. Za doline ob vodotokih so značilni aluvialni nanosi. Geološka podlaga v kombinaciji z reliefom v največji meri vpliva na lastnosti tal in rabo prostora.

Slika 8: Prikaz območij s prevladujočimi pedo sistematskimi enotami (PSE) znotraj posameznih pedo kartografskih enot (PKE) Pedološke karte merila 1:25,000 (vir: MKGP)

Po podatkih Pedološke karte Slovenije v merilu 1:25.000 na območju občine Brda prevladujejo površine z evtričnimi rjavimi tlemi, to je na površini preko 80 % občine. Sledijo površine z obrečnimi tlemi na površini aluvialnih nanosov ob vodotokih. Na tretjem mestu po površini sledijo rendzine (glej spodnjo preglednico).

Preglednica 3: Zastopanost talnih kartografskih enot (TKE) Pedološke karte Slovenije merila 1:25.000 na območju občine Brda ter opis posameznih talnih tipov (TSE - talnih sistematskih enot) znotraj posameznih TKE

Koda PKE	Opis PKE	Površina PKE v ha	Delež površine PKE v %
1279	Evtrična rjava tla, na eocenskem flišu, tipična (60 %)	3579,6	49,8
	Evtrična rjava tla, na eocenskem flišu, antropogena (40 %)		
1281	Evtrična rjava tla, na flišu in laporju s primesjo apnenih breč, tipična (50 %)	1527,4	21,2
	Ranker, evtričen, regolitičen (30 %)		
	Evtrična rjava tla, na flišu in laporju s primesjo apnenca (20 %)		
1234	Evtrična rjava tla, na eocenskem flišu, tipična (80 %)	634,9	8,8
	Rendzina, na flišu, sprsteninasta (20%)		
1241	Obrečna, evtrična, globoko oglejena (80 %)	478,3	6,6
	Obrečna, evtrična, globoka (20%)		
1232	Rendzina, na apnencih in dolomitih, sprsteninasta (70 %)	345,3	4,8

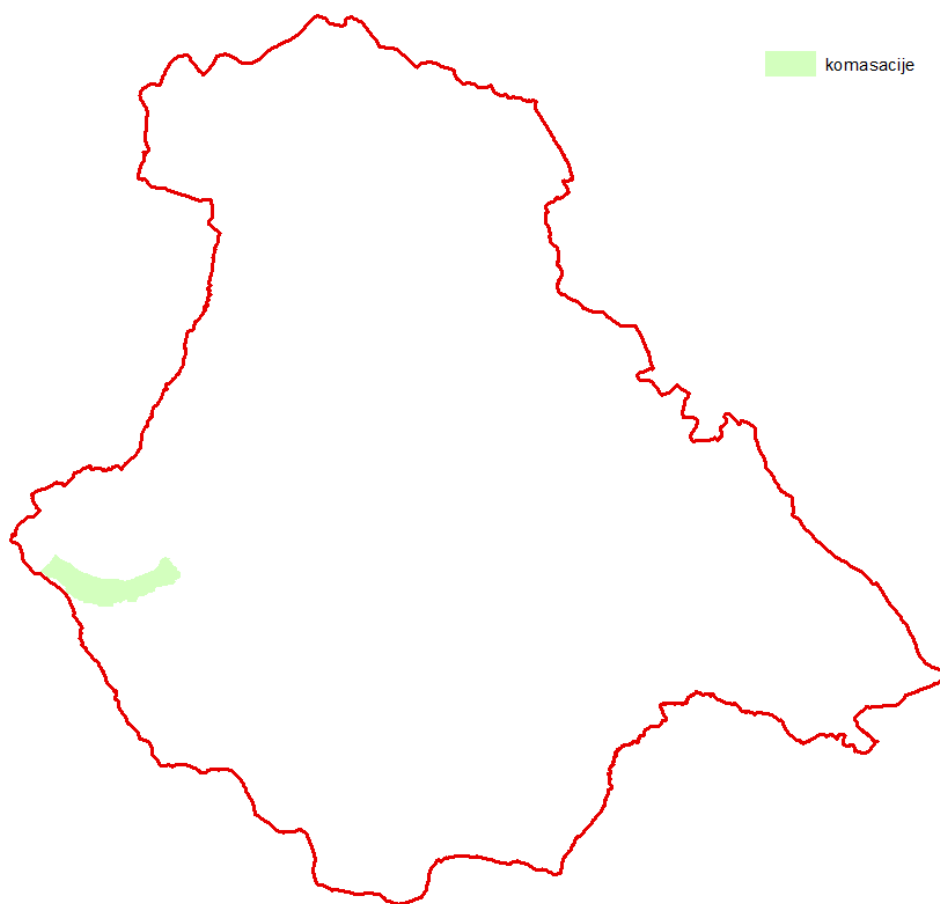
	Rjava pokarbonatna tla, na apnencih in dolomitih, tipična (30 %)		
1283	Evtrična rjava tla, na paleocenskem in krednem flišu, tipična (50%)		
	Rjava pokarbonatna tla, na apnencu, tipična (30 %)		
	Rendzina, na apnencu, sprsteninasta (20 %)	334,0	4,6
1058	Rendzina, na apnencih in dolomitih, sprsteninasta (80 %)		
	Rendzina, na apnencih in dolomitih, prhninasta (20 %)	184,9	2,6
1085	Evtrična rjava tla, na aluvijalno - koluvijalnem nanosu, tipična (80 %)		
	Evtrična rjava tla, na aluvijalno - koluvijalnem nanosu, psevdoglejena (20 %)	109,0	1,5
1056	Rendzina, na apnencih in dolomitih, prhninasta (60 %)		
	Litosol, karbonaten, na apnencih in dolomitih (40 %)	1,0	0,0
Skupaj		7194,4	100,0

3 ANALIZA IZVEDENIH KOMASACIJ, OSUŠEVANJ ALI NAMAKANJ V OBČINI

Glede na podatke Enotne državne evidence o namakalnih in osuševalnih sistemih (KatMeSiNa), katere skrbnik je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: MKGP), sloj namakalnih sistemov vsebuje namakalne sisteme, ki imajo območja potrjena z Uredbo o potrditvi območij osuševalnih in namakalnih sistemov (Uradni list RS, št. 63/19 in 132/23; v nadaljnjem besedilu: uredba). V podatke ni vključenih sistemov, za katere podatke MKGP še pripravlja, in vseh zasebnih namakalnih sistemov. Sloj osuševalnih sistemov vsebuje osuševalne sisteme, ki imajo območja potrjena z uredbo.

Glede na omenjene podatkovne sloje se na območju občine Brda ne nahajajo niti osuševalni niti namakalni sistemi.

V ravninskem delu občine oblika in velikost parcel na nekaterih območjih nakazujejo na verjetnost izvedbe komasacije. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) je od Geodetske uprave Republike Slovenije (GURS) pridobilo sloj parcel, katerih atributni podatki kažejo, da je bila parcela vključena v postopek komasacije (katastrski postopki: komasacija zemljišč, upravna komasacija, pogodbeni komasacija). Z uporabo teh podatkov in v kombinaciji s slojem delov katastrskih občin v merilu zemljiškega katastra je bilo potrjeno, da je bila na območju občine izvedena komasacija. Meja območja komasacije sicer ni popolnoma zanesljiva, vendar se šteje, da je podatek dovolj zanesljiv za vključitev v model.

Slika 9: Prikaz območij izvedene komasacije

4 POVRŠINE IN DELEŽI ZEMLJIŠČ

4.1 Skupne površine in deleži zemljišč

Preglednica 4: Skupne površine in deleži zemljišč

KLASIFIKAC	POV (m ²)	Delež [%]
OKZ	2.551.795	7,6%
TVKZ	31.145.609	92,4%
Skupaj	33.697.405	100,00%

Kot je razvidno iz predhodno opravljenih analiz lastnosti zemljišč v občini Brda, ima četrtnina zemljišč (25,34 %) po podatkih o bonitetnih točkah po zemljiškem katastru nizko boniteto v razponu od 0 do 35 bonitetnih točk. Območje občine je reliefno oziroma morfološko precej razgibano, kar potrjujejo tudi rezultati strokovne podlage. Večje razlike oziroma različne lastnosti reliefa se kažejo na celotnem območju občine, razen na jugo zahodnem delu, kjer je nekaj ravninskih predelov in je teren malo manj razgiban, kar se smiselno odraža tudi v predlogu TVKZ in OKZ. Velika večina zemljišč (92,4 %) je predlagana kot TVKZ.

Nekoliko drugačno razmerje, kot je razvidno iz predloga TVKZ in OKZ, je glede kmetijskih zemljišč opredeljeno po veljavni namenski rabi prostora, kot je določena z OPN občine Brda. Glede na namensko rabo kmetijskih zemljišč jih je okoli 63 % določenih kot TVKZ na zemljiščih K1 in slabih 30 % določenih kot TVKZ na zemljiščih K2.

Preglednica 5: Delež OKZ in TVKZ na kmetijski namenski rabi

NRP	KLASIFIKAC	POV (m ²)	Delež [%]
K1	OKZ	605.279	1,80%
K1	TVKZ	21.109.922	62,6%
K2	OKZ	1.946.515	5,8%
K2	TVKZ	10.035.688	29,8%

4.2 Skupne površine in deleži zemljišč po posameznem podtipu strateških območij

Zaradi neprimerljive natančnosti zajema podatkov o strateških območjih ter podatkov predloga TVKZ, OKZ in PPK je bila bilanca po posameznih strateških podtipih manj ustrezna. Kljub temu lahko iz teh podatkov razberemo, da je najbolj zastopan podtip izmenjava ožjih izravnav in zaplat, ki predstavlja 79,9 % celotnega območja. S precej manjšim deležem mu sledi podtip manjše zaplate (18,7 %), najmanj pa je zastopan podtip gozd in območja nad gozdno mejo (1,3 %). Brez pripadajočega podtipa je manj kot 0,1 % zemljišč.

Preglednica 6: Skupne površine in deleži zemljišč po posameznem podtipu strateških območij

Podtip območja	Klasifikacija	POV (m ²)	Delež [%]
gozd in območja nad gozdno mejo	ODZ	894.109	1,2%
gozd in območja nad gozdno mejo	ODZi	14.988	0,0%
gozd in območja nad gozdno mejo	OKZ	65.819	0,1%
gozd in območja nad gozdno mejo	OKZc	1.285	0,0%
gozd in območja nad gozdno mejo	OKZv	302	0,0%
gozd in območja nad gozdno mejo	PPK	33.868	0,0%
izmenjava ožjih izravnav in zaplat	ODZ	12.093.024	16,8%
izmenjava ožjih izravnav in zaplat	ODZi	87.830	0,1%
izmenjava ožjih izravnav in zaplat	ODZk	43.398	0,1%
izmenjava ožjih izravnav in zaplat	ODZp	55.851	0,1%
izmenjava ožjih izravnav in zaplat	OKZ	1.205.500	1,7%
izmenjava ožjih izravnav in zaplat	OKZc	20.200	0,0%
izmenjava ožjih izravnav in zaplat	OKZg	197.542	0,3%
izmenjava ožjih izravnav in zaplat	OKZi	3	0,0%

izmenjava ožjih izravnjav in zaplat	OKZp	3.281	0,0%
izmenjava ožjih izravnjav in zaplat	OKZv	16.437	0,0%
izmenjava ožjih izravnjav in zaplat	PPK	13.875.002	19,3%
izmenjava ožjih izravnjav in zaplat	PPKk	319.123	0,4%
izmenjava ožjih izravnjav in zaplat	TVKZ	29.089.976	40,4%
izmenjava ožjih izravnjav in zaplat	TVKZc	245.929	0,3%
izmenjava ožjih izravnjav in zaplat	TVKZg	1.268	0,0%
izmenjava ožjih izravnjav in zaplat	TVKZp	65.220	0,1%
izmenjava ožjih izravnjav in zaplat	TVKZv	205.507	0,3%
manjše zaplate	ODZ	7.479.295	10,4%
manjše zaplate	ODZk	8.152	0,0%
manjše zaplate	ODZp	763	0,0%
manjše zaplate	OKZ	977.323	1,4%
manjše zaplate	OKZc	11.413	0,0%
manjše zaplate	OKZg	41.268	0,1%
manjše zaplate	OKZp	785	0,0%
manjše zaplate	OKZv	10.000	0,0%
manjše zaplate	PPK	3.340.495	4,6%
manjše zaplate	PPKk	34.342	0,0%
manjše zaplate	TVKZ	1.511.545	2,1%
manjše zaplate	TVKZc	10.480	0,0%
manjše zaplate	TVKZp	991	0,0%
manjše zaplate	TVKZv	11.714	0,0%
/	ODZ	7.619	0,0%
/	ODZk	150	0,0%
/	OKZ	251	0,0%
/	OKZv	386	0,0%
/	PPK	788	0,0%
/	TVKZ	805	0,0%
/	TVKZc	4	0,0%
/	TVKZp	3	0,0%
/	TVKZv	2.166	0,0%
Skupaj		71.986.203	100%

4.3 Površine in deleži zemljišč, določenih kot predlog območij trajno varovanih kmetijskih zemljišč

Preglednica 7: Površine in deleži zemljišč, določenih kot predlog območij trajno varovanih kmetijskih zemljišč

KLASIFIKAC	POV (m ²)	Delež
TVKZ	31.145.609	100,00%

Iz preglednice 7 je razvidna površina trajno varovanih kmetijskih zemljišč v občini Brda, ki so bili določeni z modeliranjem in ročnim zaokroževanjem. Zemljišča, ki so bila uvrščena v TVKZ izpolnjujejo kriterije v skladu s pravilnikom (zadostno število točk).

Ker pa so bila določena kmetijska zemljišča v naravi spremenjena v ostale rabe, je bila navedena površina v nadaljnjih postopkih tudi natančneje opredeljena na podlagi aktualnih vhodnih podatkov (dejanska raba, ceste, vodotoki, pozidana zemljišča).

4.4 Površine in deleži zemljišč, določenih kot predlog območij trajno varovanih kmetijskih zemljišč po posameznem podtipu strateških območij

Na območju občine so opredeljeni trije strateški podtipi, in sicer izmenjava ožjih izravnav in zaplat, manjše zaplate ter gozd in območja nad gozdno mejo, pri čemer zemljišča TVKZ v občini Brda na slednjem podtipu niso prisotna.

Prevladujoč podtip je izmenjava ožjih izravnav in zaplat, ki zajema 95,1 % vseh zemljišč TVKZ in je prisoten na večini območja občine. V severnem delu občine, kjer prevladuje izrazito hribovit relief, se zemljišča TVKZ pojavljajo na podtipu manjše zaplate, ki predstavljajo 4,9 %.

Brez pripadajočega podtipa je nekaj manj 0,01 % zemljišč TVKZ.

Preglednica 8: Površine in deleži zemljišč, določenih kot predlog območij trajno varovanih kmetijskih zemljišč

Podtip območja	Klasifikacija	Površina (m ²)	Delež [%]
izmenjava ožjih izravnav in zaplat	TVKZ	29.089.976	93,4%
izmenjava ožjih izravnav in zaplat	TVKZc	245.929	0,8%
izmenjava ožjih izravnav in zaplat	TVKZg	1.268	0,0%
izmenjava ožjih izravnav in zaplat	TVKZp	65.220	0,2%
izmenjava ožjih izravnav in zaplat	TVKZv	205.507	0,7%
manjše zaplate	TVKZ	1.511.545	4,9%
manjše zaplate	TVKZc	10.480	0,0%
manjše zaplate	TVKZp	991	0,0%
manjše zaplate	TVKZv	11.714	0,0%
/	TVKZ	805	0,0%
/	TVKZc	4	0,0%
/	TVKZp	3	0,0%
/	TVKZv	2.166	0,0%
Skupaj		31.145.609	100,0%

4.5 Površine in deleži zemljišč, določenih kot območja drugih zemljišč, potencialno primernih za kmetijstvo

Preglednica 9: Skupne površine in deleži zemljišč

KLASIFIKAC	POV (m ²)	Delež
PPK	17.889.307	100,00%

Kot PPK so opredeljene nekatere površine, ki so v OPN občine Brda po osnovni namenski rabi prostora določene kot kmetijska ali gozdna zemljišča.

Stavbna zemljišča predstavljajo PPK v primerih, ko so v naravi nepozidana, se večinoma nahajajo na robu naselja, mejijo na TVKZ in skupaj z njimi tvorijo potencialni kompleks ali njegovo razširitev za kmetijsko obdelavo. Izjemoma so kot PPK opredeljena tudi stavbna zemljišča znotraj naselij, in sicer takrat, ko so nepozidana, sklenjena v kompleksu s površino vsaj 0,5 ha, imajo boniteto višjo od 50 in se na njih v naravi odvija kmetijska obdelava (praviloma njive).

Gozdna zemljišča, ki predstavljajo pretežni del PPK, so potencialno primerna za kmetijstvo le v primerih, ko gre za nižinske gozdove, ki jih je mogoče z manj zahtevnimi ukrepi spremeniti v zemljišča za kmetijsko rabo. Ta območja so porazdeljena po celotni občini Brda, predvsem v ravninskih predelih.

Izpostaviti pa je treba, da imajo nižinski gozdovi svoje funkcije, opredeljene v gozdnogospodarskih načrtih, in da so njihove krčitve za namen vzpostavljanja kmetijskih zemljišč možne le v omejenem obsegu.

4.6 Površine in deleži zemljišč, določenih kot območja drugih zemljišč potencialno primernih za kmetijstvo, po posameznem podtipu strateških območij

Preglednica 10: Površine in deleži zemljišč, določenih kot območja drugih zemljišč, potencialno primernih za kmetijstvo po posameznem podtipu strateških območij

Podtip območja	Klasifikacija	Površina (m ²)	Delež [%]
gozd in območja nad gozdno mejo	PPK	33.868	0,2%
izmenjava ožjih izravnav in zaplat	PPK	13.875.002	78,8%
izmenjava ožjih izravnav in zaplat	PPKk	319.123	1,8%
manjše zaplate	PPK	3.340.495	19,0%
manjše zaplate	PPKk	34.342	0,2%
/	PPK	788	0,0%
skupaj		17.603.618	100%

Iz preglednice 10 je razvidno, da se večina zemljišč PPK nahaja na podtipu izmenjava ožjih izravnav in zaplat, in sicer 80,8 %. Na podtipu manjše zaplate je zemljišč PPK malo, le 19,2 %. Manj kot 0,01% zemljišč PPK je brez podtipa strateških območij, kar je posledica neusklajenosti mej podtipov z mejo občine na delu, kjer Slovenija meji z Italijo. Enako velja za območja brez podtipa pri prejšnjih točkah.

4.7 Podatek o površini in deležu zemljišč v občini glede na pogoje za določitev predloga območij TVKZ

Primernost za določitev posameznih območij trajno varovanih kmetijskih zemljišč se določa z opisnimi in točkovnimi kriteriji po posameznih pogojih za določanje posameznih območij trajno varovanih kmetijskih zemljišč, ki so:

- bonitetne točke,
- nagib (%),
- izvedene komasacije,
- izvedeno osuševanje,
- namakalni sistem,
- trajni nasadi,
- lokalne značilnosti.

Razpon možnih skupnih točk po modelu primernosti za določitev posameznih območij trajno varovanih kmetijskih zemljišč je od 1 do 10 točk. Območje s skupnim številom 1 točke ne izpolnjuje pogojev za določitev predloga trajno varovanih kmetijskih zemljišč, vendar je lahko vanj vključeno zaradi zaokroževanja predloga v skladu s pravilnikom o določevanju trajno varovanih kmetijskih zemljišč.

Preglednica 11: Površina in delež zemljišč glede na pogoje za določitev predloga območij TVKZ

TOCKE	Klasifikacija	Površina (m ²)	Delež [%]
0	TVKZ	2	0,0%
1	TVKZ	145.719	0,5%
1	TVKZc	2.305	0,0%
1	TVKZp	452	0,0%
1	TVKZv	695	0,0%
2	TVKZ	64.453	0,2%
2	TVKZc	454	0,0%
2	TVKZp	98	0,0%
2	TVKZv	198	0,0%
3	TVKZ	1.920.207	6,2%
3	TVKZc	29.624	0,1%
3	TVKZg	1.268	0,0%

3	TVKZp	3.816	0,0%
3	TVKZv	9.817	0,0%
4	TVKZ	565.148	1,8%
4	TVKZc	2.823	0,0%
4	TVKZp	1.134	0,0%
4	TVKZv	2.146	0,0%
5	TVKZ	2.198.268	7,1%
5	TVKZc	4.197	0,0%
5	TVKZp	128	0,0%
5	TVKZv	3.421	0,0%
6	TVKZ	2.655.219	8,5%
6	TVKZc	65.719	0,2%
6	TVKZp	21.574	0,1%
6	TVKZv	19.948	0,1%
7	TVKZ	1.357.030	4,4%
7	TVKZc	15.221	0,0%
7	TVKZp	9.648	0,0%
7	TVKZv	3.830	0,0%
8	TVKZ	8.113.175	26,0%
8	TVKZc	77.597	0,2%
8	TVKZp	14.526	0,0%
8	TVKZv	49.645	0,2%
9	TVKZ	1.610.933	5,2%
9	TVKZc	11.884	0,0%
9	TVKZp	4.614	0,0%
9	TVKZv	10.128	0,0%
10	TVKZ	6.364.007	20,4%
10	TVKZc	19.015	0,1%
10	TVKZp	3.547	0,0%
10	TVKZv	25.828	0,1%
11	TVKZ	1.529.024	4,9%
11	TVKZc	19.062	0,1%
11	TVKZp	4.192	0,0%
11	TVKZv	53.891	0,2%
12	TVKZ	947.582	3,0%
12	TVKZc	3.728	0,0%
12	TVKZp	2.341	0,0%
12	TVKZv	12.125	0,0%
13	TVKZ	2.709.518	8,7%
13	TVKZc	4.659	0,0%
13	TVKZp	116	0,0%
13	TVKZv	26.710	0,1%
14	TVKZ	422.041	1,4%
14	TVKZc	126	0,0%
14	TVKZp	26	0,0%
14	TVKZv	1.004	0,0%
Skupaj		31.145.609	100%

Iz preglednice 11 je razvidna razporeditev zemljišč v občini Brda na podlagi zgoraj navedenih pogojev. Kar 92,43 % kmetijskih zemljišč je uvrščenih med trajno varovana kmetijska zemljišča (TVKZ). TVKZ se nahajajo na lokacijah, kjer se pojavljajo:

- trajni nasadi, predvsem vinogradi,
- ravninska območja in
- bonitete 36 in več točk (pogosto).

Največ zemljišč TVKZ se nahaja v naseljih Brdice pri Neblem, Ceglo, Barbana, Vipolže, Snežeče in Snežatno. V teh naseljih delež TVKZ glede na celotno površino naselja presega 80 %. V naselju Brdice pri Neblem je delež zemljišč TVKZ kar 87,69 %. V teh naseljih zemljišč OKZ praktično ni. Najmanj zemljišč TVKZ (pod 10 %) je v naseljih Slapnik, Brezovk, Vrhovlje pri Kožbani, Nozno in Vrhovlje pri Kojsem. Najmanj zemljišč OKZ je v naselju Slapnik in sicer 1,81 % površine naselja.

Po celotni občini prevladujejo zemljišča predlagana kot TVKZ, zelo izrazito v južni polovici občine. V severni polovici občine se pojavlja tudi nekaj zemljišč predlaganih kot OKZ, predvsem v severovzhodnem delu občine.

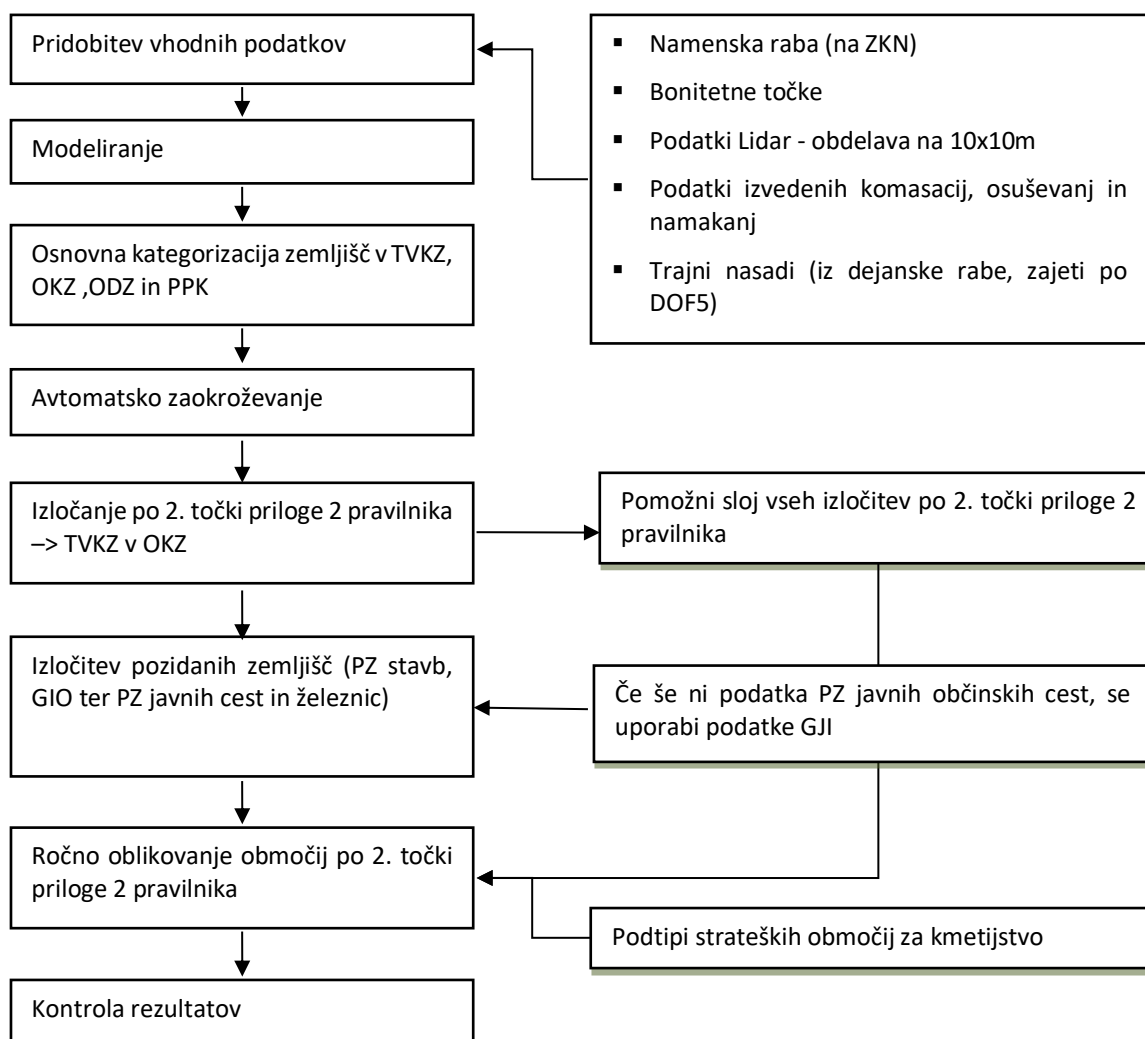
Najvišje število točk je 14 (od 20 možnih), vendar to število dosega zgolj minimalen delež predloga TVKZ (1,4 %). Največ predloga TVKZ (26,4 %) ima 8 točk. 10 točk ali več dosega 39,0 % zemljišč predlaganih kot TVKZ.

Trajno varovana kmetijska zemljišča v povprečju dosegajo 8,4 točke (tehtano povprečje), kar kaže, da gre večinoma za urejena kmetijska zemljišča. Le 0,5 % zemljišč ne dosega točkovnega kriterija za TVKZ (zgolj 1 točka); gre za zemljišča, ki so bila v TVKZ uvrščena izključno zaradi zaokroževanja.

5 OPIS POSTOPKA DOLOČANJA PREDLOGA OBMOČIJ TRAJNO VAROVANIH KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ IN DRUGIH ZEMLJIŠČ, POTENCIALNO PRIMERNIH ZA KMETIJSKO PRIDELAVO

5.1 Shema obdelave podatkov, zaokroževanja in izločitev

- Osnovni potek dela:

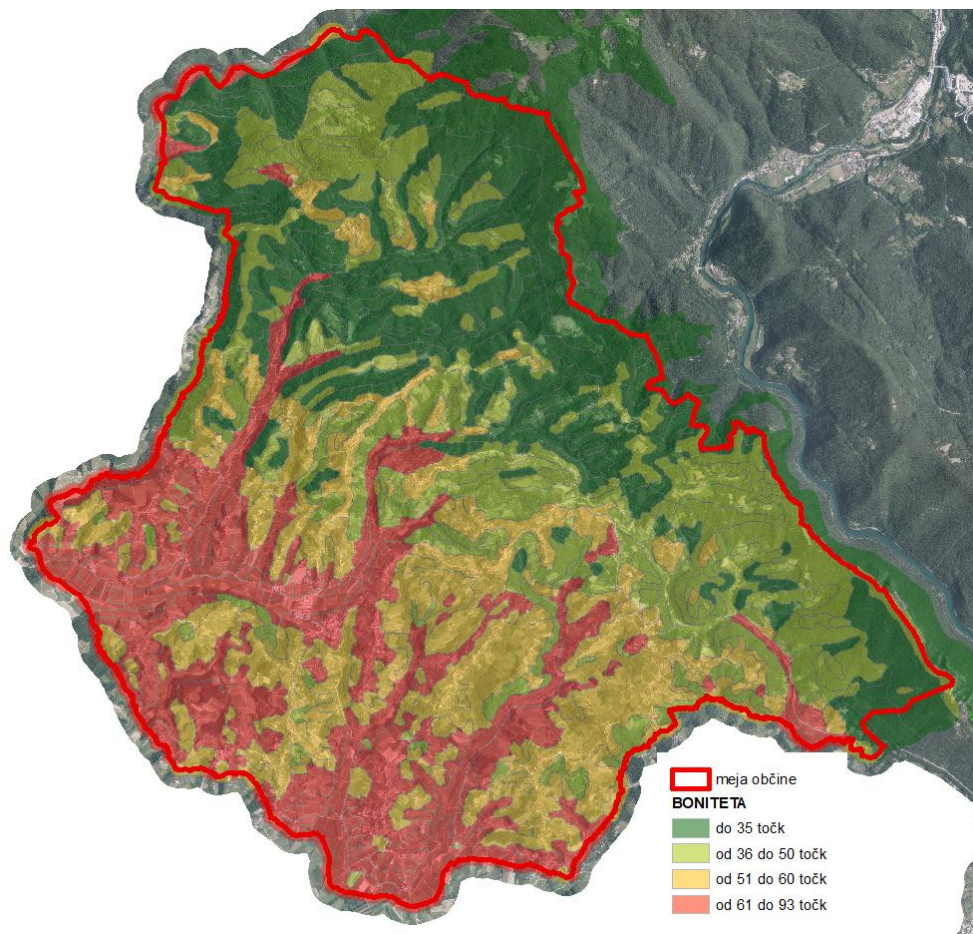
5.2 Vhodni podatki

Preglednica 12: Vhodni podatki

Naziv podatka	Datum vira
Meja občine	
NRP (Nmaneska raba prostora)	12.06.2025
Dejanska raba MKGP	31.12.2024
Lidar	/
boniteta_ 26052022	26.05.2022
Podatki katastra nepremičnin (parcele)	26.01.2025
Strateška območja	12.02.2019
Podatki katastra nepremičnin (boniteta)	26.01.2025
Območje izvedene komasacije	
Območje namakalnega sistema (KatMeSiNa)	13.08.2020
Območje osuševalnega sistema (KatMeSiNa)	13.08.2020
Trajni nasadi; vinograd (šifra 1211), matičnjak (šifra 1212), intenzivni sadovnjak (šifra 1221), oljčnik (šifra 1230), ekstenzivni oziroma travniški sadovnjak (šifra 1222) in ostali trajni nasad (šifra 1240)	31.12.2024
Območja, ki izkazujejo lokalne značilnosti kmetijske pridelave in rabe kmetijskih zemljišč (lokalne značilnosti)	16.06.2025
Vodovarstvena območja - državni nivo	27.10.2024
Vodovarstvena območja - občinski nivo	27.10.2024
Območja varovalnih gozdov	4.01.2021
Gozdni rezervati; gozdovi s posebnim namenom	4.01.2021
Območja vrtnoarhitekturne dediščine	4.01.2025
Dejanska raba zemljišč javne državne in občinske cestne infrastrukture	17.01.2025
Dejanska raba zemljišč javne železniške infrastrukture	22.11.2024
Območja veljavnih državnih prostorskih aktov	25.01.2025
Območja državnih prostorskih aktov v pripravi	23.12.2024
Območja stalne aktivnosti vojske	/
Vodna zemljišča za stoječe vode in tekoče vode	27.10.2024
Stavbna zemljišča	1.08.2021
GJI (AC, HC in železnice)	25.01.2025
Plastnice	6.08.2024
Register prostorskih enot	26.01.2025

5.3 Modeliranje

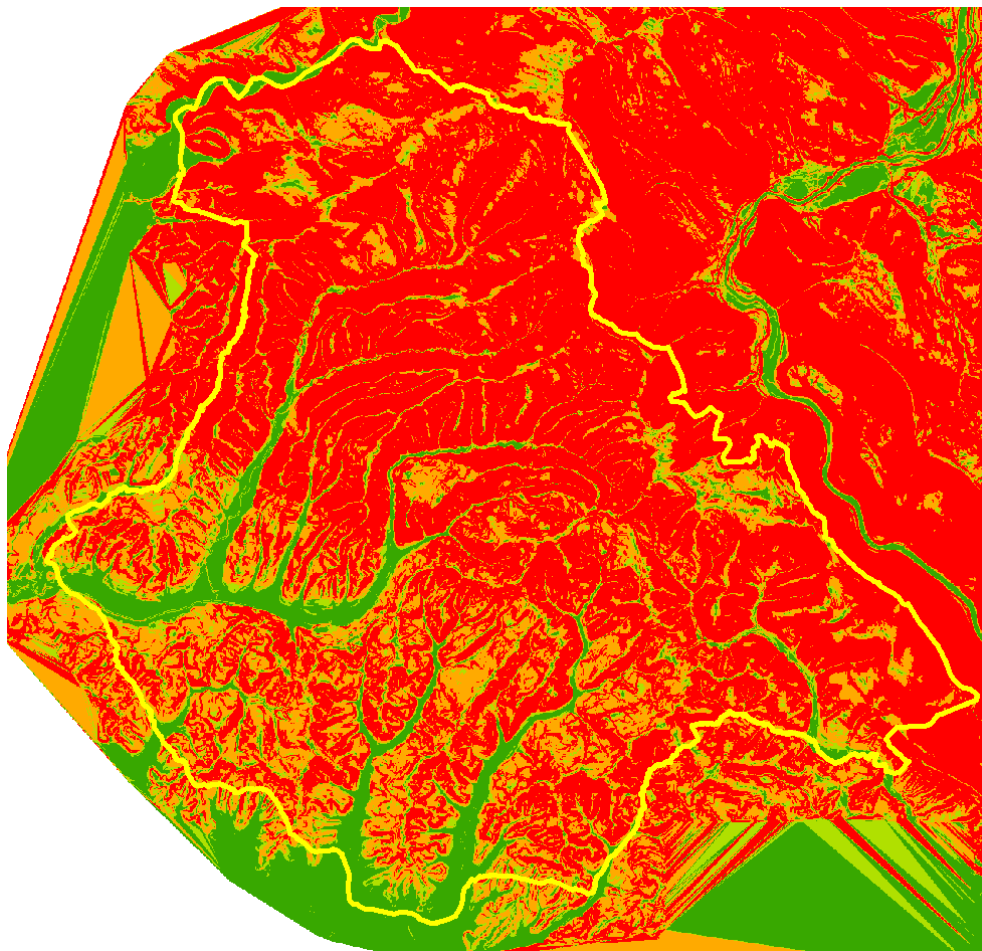
Boniteta

Slika 10: Grafični prikaz analize bonitetnih točk po zemljiškem katastru

Naklon

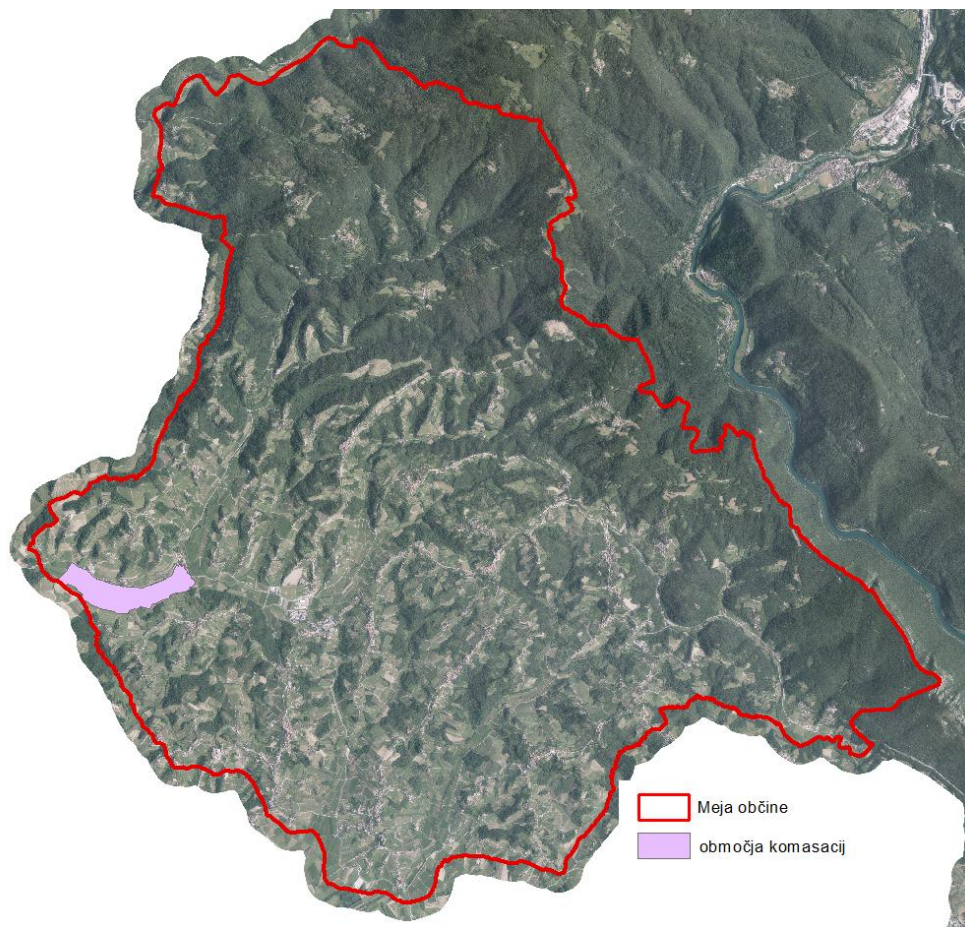
Z ukazom Slope se iz vhodnega rastra izdela raster z naklonom. Končni rezultat je poligonski sloj z nakloni, ki imajo pripisane vrednosti določene v tabeli.

Slika 11: Grafični prikaz naklona terena

Komasacija

Območju, kjer je bila izvedena komasacija, se pripiše eno točko.

Osuševanje

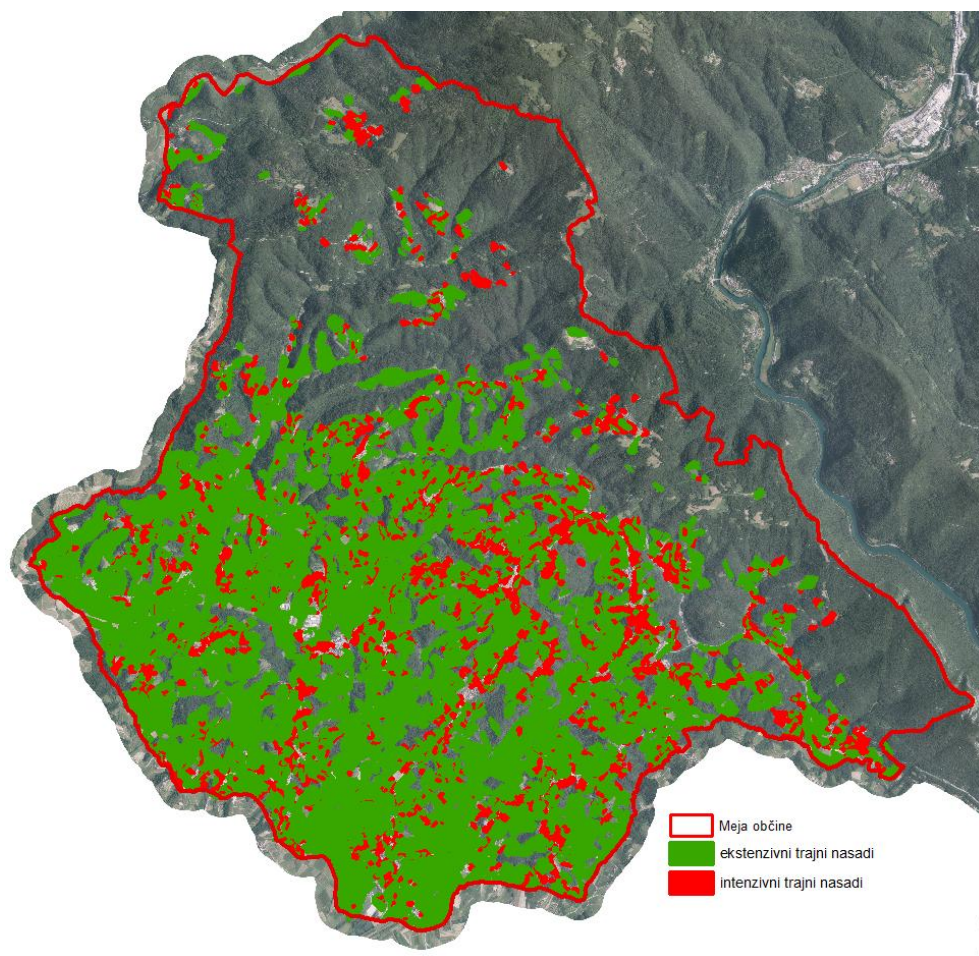
V občini Brda osuševanja niso bila izvedena.

Namakanje

V občini Brda namakanja niso bila izvedena.

Trajni nasadi

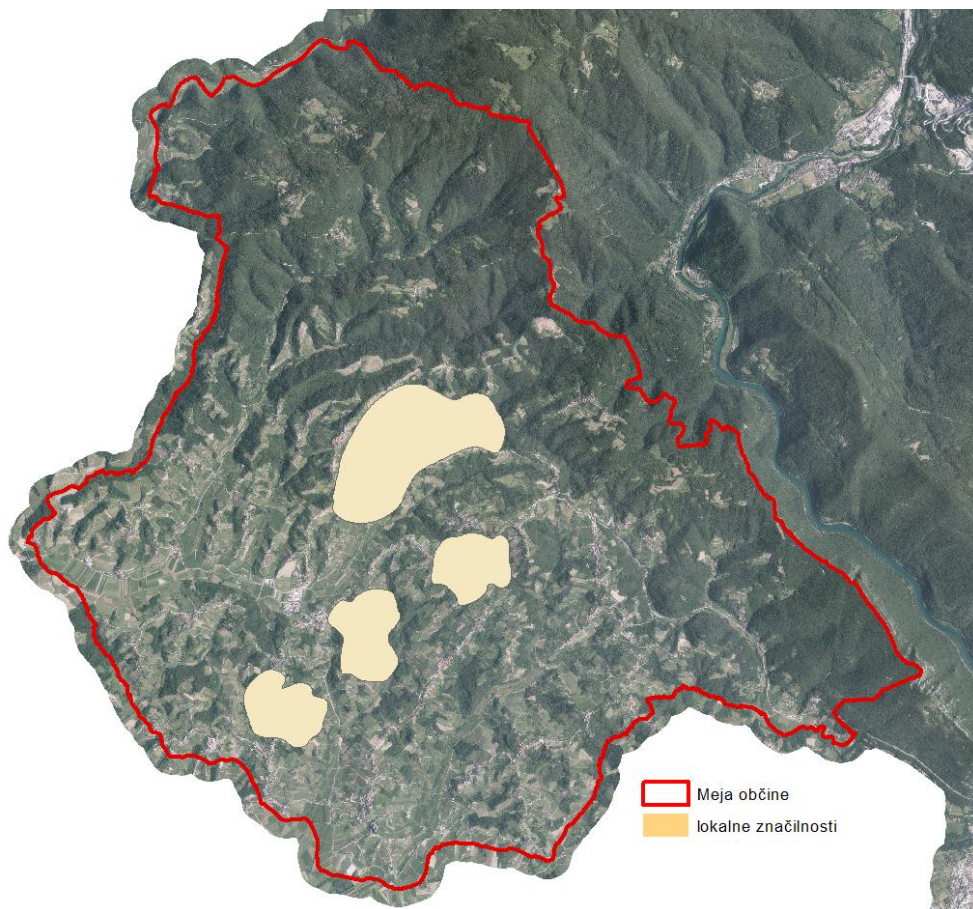
Iz sloja dejanske rabe prostora se izbere vinograd (šifra 1211), matičnjak (šifra 1212), intenzivni sadovnjak (šifra 1221), oljčnik (šifra 1230), ekstenzivni oziroma travniški sadovnjak (šifra 1222) in ostali trajni nasadi (šifra 1240). Travniki sadovnjakom (šifra 1222) se pripiše 1 točko, ostalim pa 2.

Slika 12: Grafični prikaz trajnih nasadov

Lokalne značilnosti

Območju, kjer se nahajajo izrazito prepoznavne lokalne značilnosti, se pripiše eno točko.

Slika 13: Grafični prikaz območij izrazito prepoznavnih lokalnih značilnosti

Obdelava

Vse sloje se združi. Sloju se doda polje s seštevkom vseh točk -> rezultat je osnovni sloj s pripisanimi točkami in seštevkom vseh točk.

5.4 Predlog območij po modeliranju

TVKZ

Pogoji:

- seštevek točk mora biti večji od 1;
- NRP = kmetijsko zemljišče.

Iz osnovnega sloja se izbere območja, na podlagi zgornjih pogojev. Izbranim poligonom se v polje Klasifikacija pripiše atribut TVKZ.

OKZ

Pogoji:

- NRP = kmetijsko zemljišče;
- ni v predlogu TVKZ.

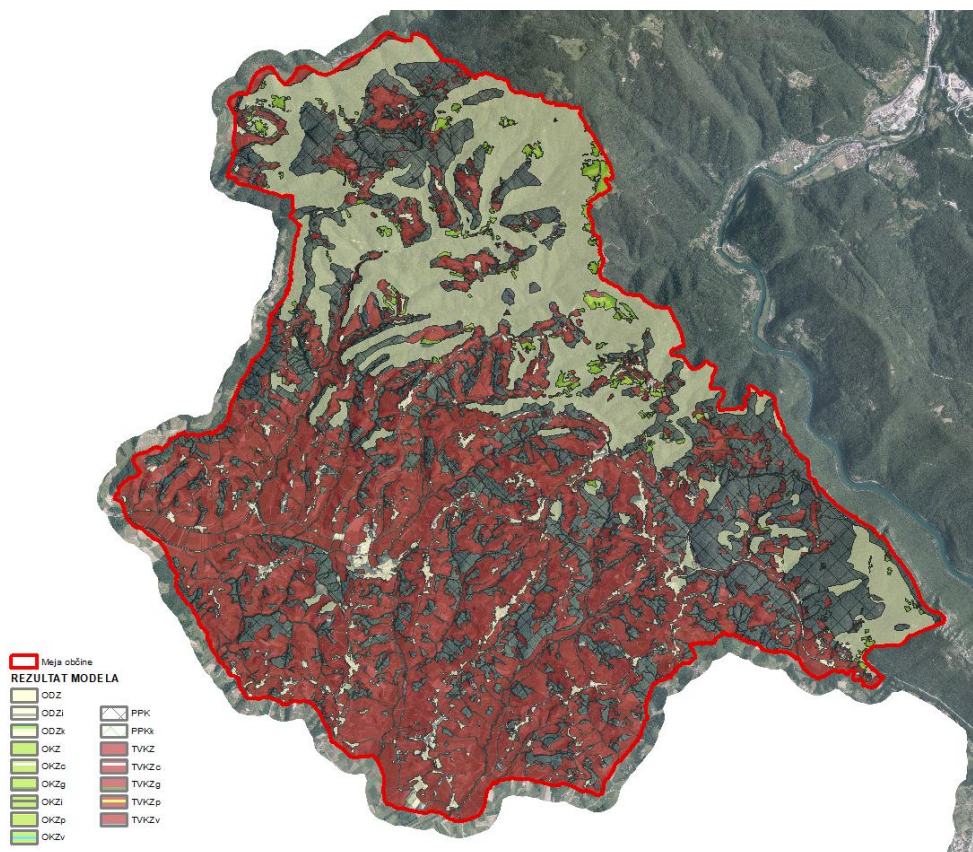
Iz osnovnega sloja se izbere območja na podlagi zgornjih pogojev. Izbranim poligonom se v polje Klasifikacija pripiše atribut OKZ.

Druga zemljišča, potencialno primerna za kmetijstvo

Pogoji:

- dejanska raba je kmetijsko ali gozdno zemljišče;
- ni v predlogu TVKZ ali OKZ;
- seštevek točk je večji od 1.

Iz osnovnega sloja se izbere območja na podlagi zgornjih pogojev. Izbranim poligonom se v polje Klasifikacija pripiše atribut PPK.

Slika 14: Grafični prikaz pred zaokroževanjem

5.5 Avtomatsko zaokroževanje

Bistvo avtomatskega zaokroževanja je združevanje poligonov in preverjanje njihove velikosti. Pri avtomatskem zaokroževanju se vse poligone, ki so manjši od 1000 m² spremeni v OKZ. Vsi OKZ, ki so manjši od 500 m² se priključijo TVKZ.

Pri pripravi strokovne podlage za občino Brda je bila določitev območij PPK delno prilagojena, saj je osnovni rezultat modeliranja na območju gozda izkazoval zelo veliko majhnih površin PPK, precej pa se jih je pojavljalo tudi ob naseljih. Posledično sta bila za PPK uvedena 2 dodatna kriterija:

- če se poligon PPK nahaja sredi gozda, mora biti večji kot 1 ha;
- če se poligon PPK nahaja ob robu kmetijskih zemljišč, mora biti večji od 500 m².

5.6 Izločanje

Spodaj določene izločitve iz 2. točke priloge 2 pravilnika bi, v kolikor se nahajajo na območju TVKZ, prepisali v OKZ. Dobijo svoj atribut (npr. OKZi).

Iz predloga območij trajno varovanih kmetijskih zemljišč se izloči:

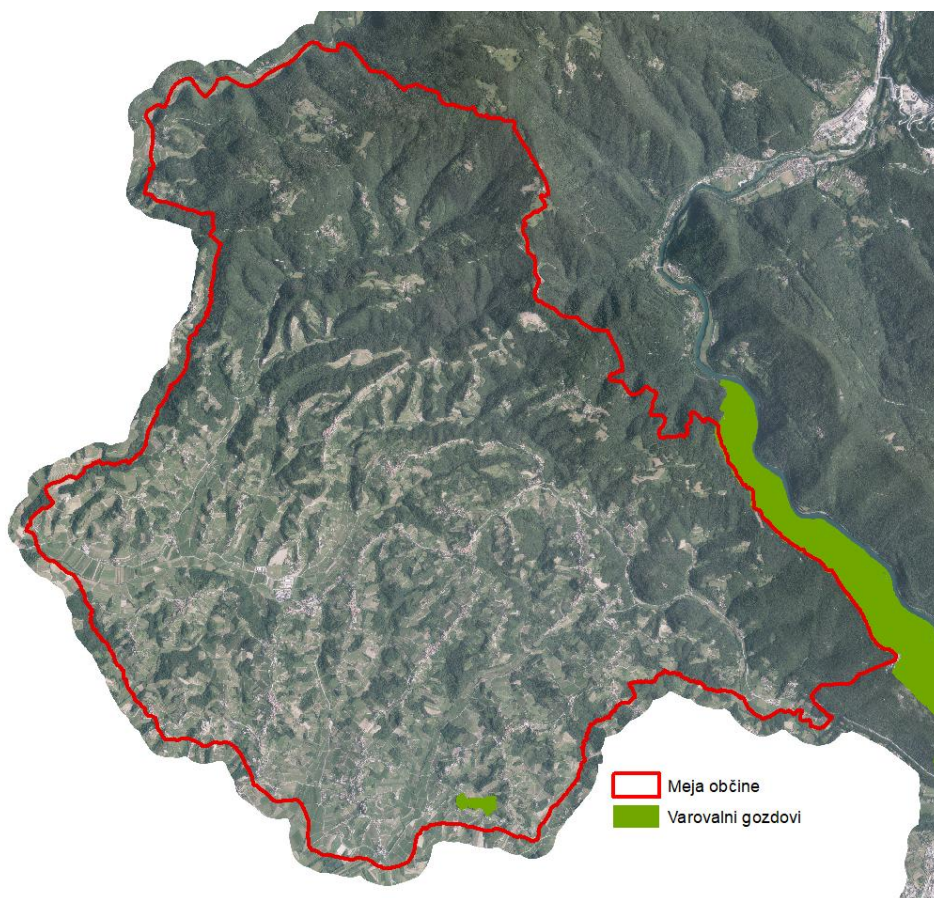
- a) območje zajetja vodnega vira;
- b) območja varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom;
- c) območja vrtnoarhitekturne dediščine, ki so v kmetijski rabi in so v roku 10 let od prejema zahteve za posredovanje podatkov o njihovih območjih predvidena za prenovo;
- č) območja sprejetih državnih prostorskih načrtov s področja cestne in železniške infrastrukture;
- d) območja državnih prostorskih načrtov v pripravi s področja cestne in železniške infrastrukture, če so v fazi:
 - potrjenega predloga najustreznejše variante,
 - osnutka državnega prostorskega načrta ali
 - predloga državnega prostorskega načrta;
- e) območja sprejetih državnih prostorskih načrtov za druge prostorske ureditve državnega pomena, ki vsebujejo usmeritve za določitev enot urejanja prostora in območij podrobnejše namenske rabe prostora, in sicer zemljišča, ki so v usmeritvah za določitev enot urejanja prostora in območij podrobnejše namenske rabe prostora določena kot območja stavbnih zemljišč;
- f) območja državnih prostorskih načrtov v pripravi (v fazi potrjenega predloga najustreznejše variante, osnutka državnega prostorskega načrta ali predloga državnega prostorskega načrta) za druge prostorske ureditve državnega pomena, ki vsebujejo usmeritve za določitev enot urejanja prostora in območij podrobnejše namenske rabe prostora, in sicer zemljišča, ki so v usmeritvah za določitev enot urejanja prostora in območij podrobnejše namenske rabe prostora določena kot območja stavbnih zemljišč;
- g) 10 metrov širok varovalni pas pri avtocestah in hitrih cestah, ki se meri od zunanega roba cestnega sveta v smeri prečne in vzdolžne osi, pri premostitvenih objektih pa od tlorisne projekcije najbolj izpostavljenih robov objekta na zemljišče;
- h) 10 metrov širok varovalni progovni pas pri glavnih enotirnih železniških progah, ki poteka od meje progovnega pasu na obeh straneh proge, in
- i) območja, ki so po namenski rabi kmetijska, in so s prostorskim aktom občine določena kot območja izključne rabe, na katerih potekajo stalne aktivnosti vojske.

Obrazložitev, iz katere je razvidno, katera območja iz 2. točke priloge 2 pravilnika so bila iz predloga območij TVKZ in drugih območij, potencialno primernih za kmetijstvo, izločena

Skladno s pravilnikom so v občini Brda v kategoriji za izločanje sledeče vsebine:

- območja varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom.

Kjer so območja TVKZ, so po izločanju prešla v OKZi. Območja PPK, ki se prekrivajo z izločitvenimi območji, so prešla v ODZ.

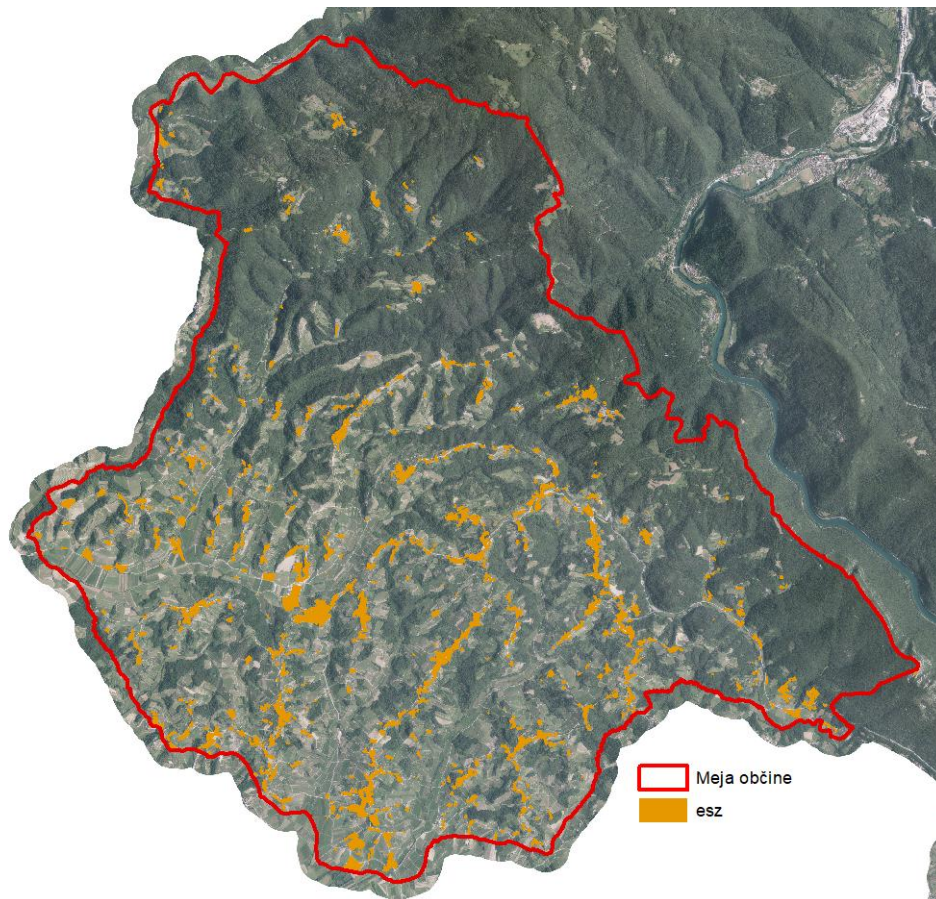

Slika 15: Grafični prikaz varovalnih gozdov

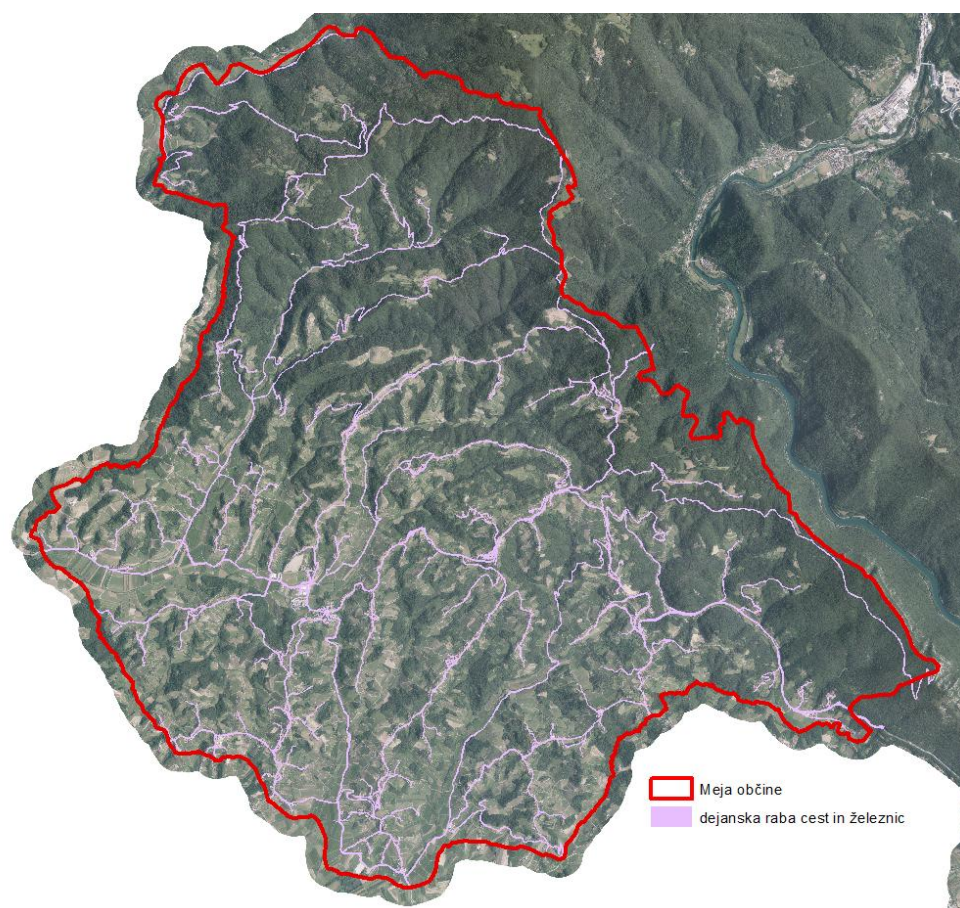
5.7 Dodatna izločanja - Izločitev pozidanih zemljišč, vodnih zemljišč in cest

Za potrebe dodatnega izločanja se uporabi:

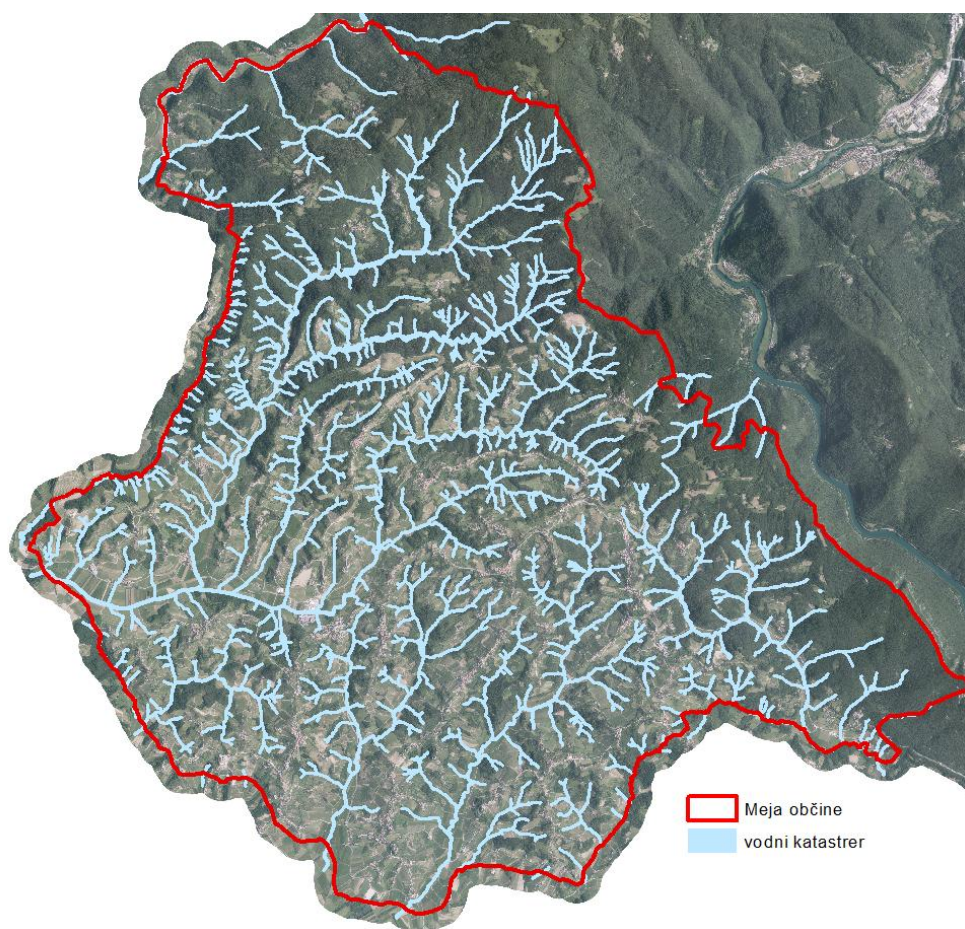
- podatke iz evidence stavbnih zemljišč,
- podatke iz dejanske rabe zemljišč javne cestne in železniške infrastrukture,
- podatke iz vodnega katastra ter
- podatke iz dejanske rabe gozdnih zemljišč.

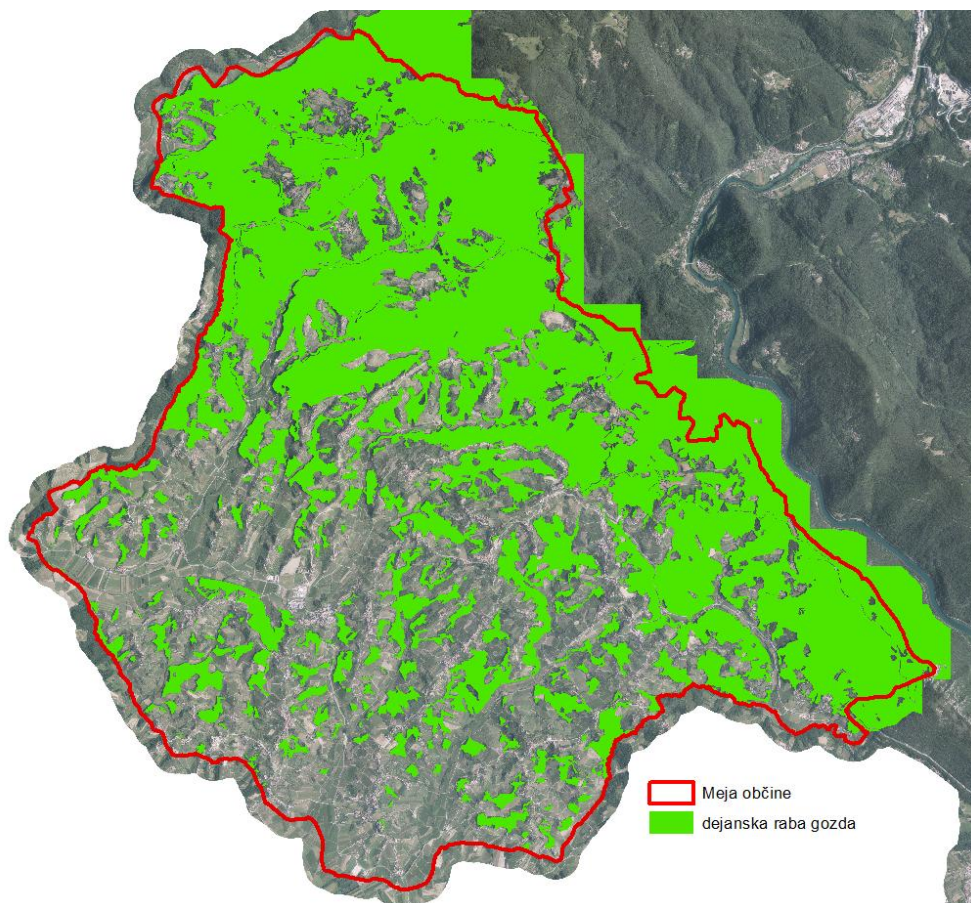
Slika 16: Grafični prikaz evidence stavbnih zemljišč

Slika 17: Dejanska raba zemljišč javne cestne in železniške infrastrukture

Slika 18: Grafični prikaz vodnega katastra

Slika 19: Grafični prikaz gozdnih zemljišč po dejanski rabi

Pozidana zemljišča iz evidence stavbnih zemljišč, ki so po namenski rabi kmetijska, se določijo kot podkategorija:

- TVKZp,
- OKZp.

Pozidana zemljišča iz dejanske rabe cestne in železniške infrastrukture, ki so po namenski rabi kmetijska, se določijo kot podkategorija:

- TVKZc,
- OKZc.

Vodna zemljišča, ki so po namenski rabi kmetijska, se določijo kot podkategorija:

- TVKZv,
- OKZv.

Gozdna zemljišča, ki so po namenski rabi kmetijska in so večja od 1ha, se določijo kot podkategorija:

- TVKZg,
- OKZg.

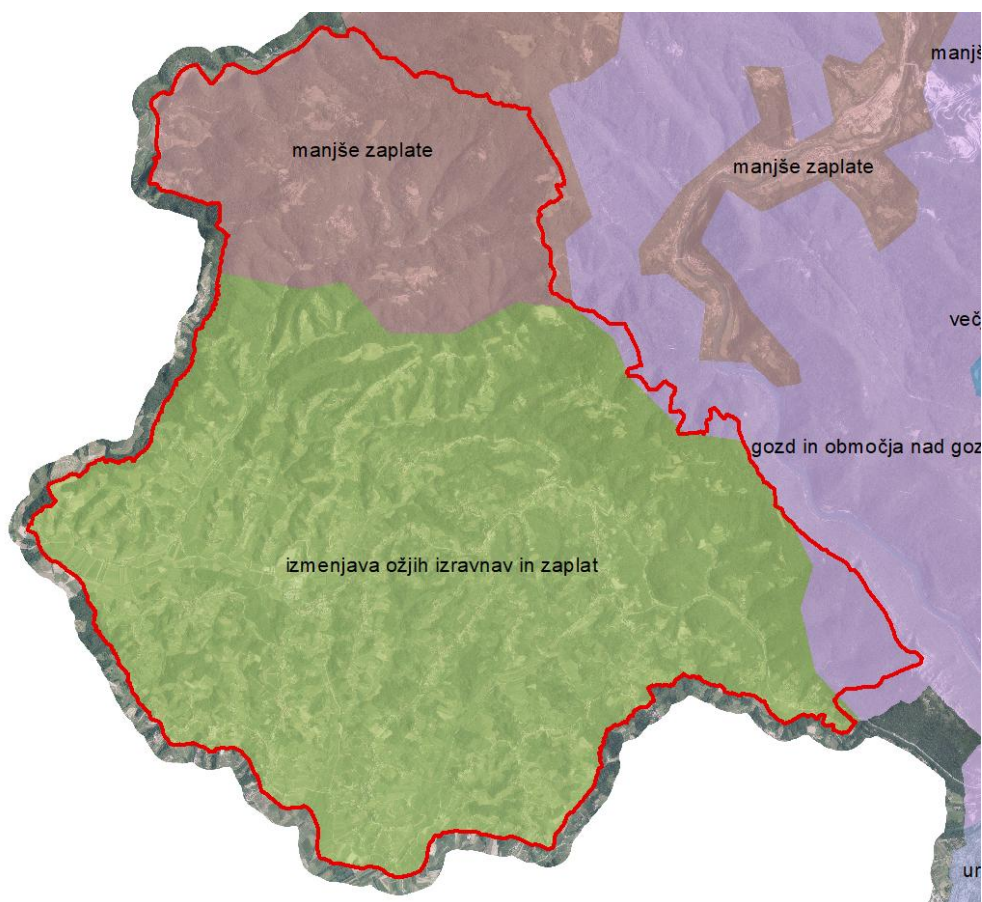
Pozidana zemljišča iz evidence stavbnih zemljišč, pozidana zemljišča iz dejanske rabe cestne in železniške infrastrukture in vodna zemljišča se izločijo iz predloga drugih zemljišč, potencialno primernih za kmetijstvo. Prav tako se iz predloga izločijo zemljišča, ki so po dejanski rabi gozd, če gre za samostojna območja (se ne navezujejo na predlog TVKZ/OKZ) manjša od 1 ha.

5.8 Ročno oblikovanje območij

Zaokroževanje po strateških podtipih

Predlog območij trajno varovanih kmetijskih zemljišč se ob upoštevanju podtipov strateških območij za kmetijstvo in pridelavo hrane (iz predpisa, ki določa območja za kmetijstvo in pridelavo hrane, ki so strateškega pomena za Republiko Slovenijo) oblikuje z upoštevanjem usmeritev po posameznih podtipih, ki so zapisane v točkah a) do j).

Pred začetkom zaokroževanja se preveri meja območja podtipa, znotraj katerega se bo zaokroževalo in strokovno presodi, kje v naravi poteka meja območja podtipa. Presoja je potrebna, ker so bila območja podtipov strateških območij za kmetijstvo in pridelavo hrane zajeta v merilu 1:250.000.

Slika 20: Strateški podtipi v občini Brda

V občini Brda se pojavita dva strateška podtipa:

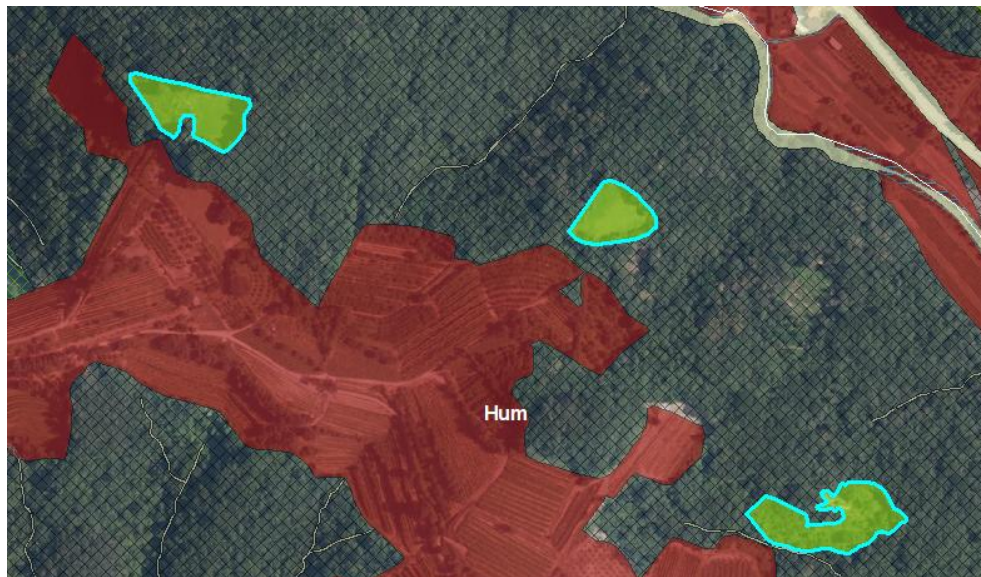
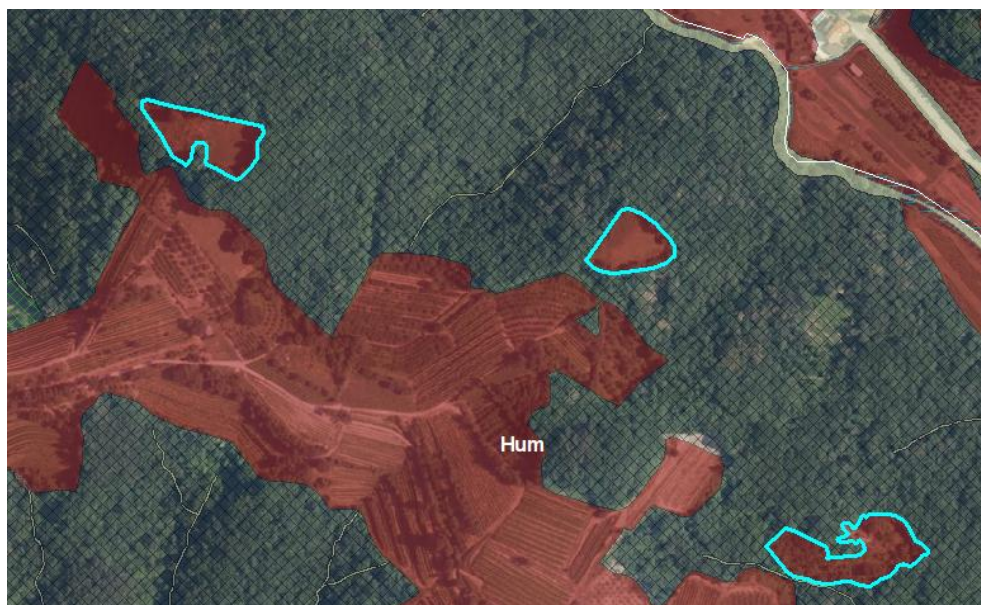
- manjše zaplate:
 - predlog območij trajno varovanih kmetijskih zemljišč se določa lokalno, v manjših zaplatah, na območjih višjih bonitet, prednostno na reliefnih izravnjavah (položnejših in prisojnih legah);
 - predlog območij trajno varovanih kmetijskih zemljišč se določa na območjih, ki so s prostorskimi akti opredeljena kot območja ohranjanja prepoznavne kulturne krajine;
- izmenjava ožjih izravnjav in zaplat:
 - predlog območij trajno varovanih kmetijskih zemljišč se določa kot vzdolžno sklenjene površine na dnu dolin ter kot večje sklope ali nadaljevanje sklenjenih kmetijskih površin, prednostno na reliefnih oziroma grebenskih izravnjavah;
 - kot predlog območij trajno varovanih kmetijskih zemljišč se določa tudi (sklenjene) vinogradniške in sadjarske lege (območja trajnih nasadov) na pobočjih, ne glede na slabšo boniteto in večjo strmino;

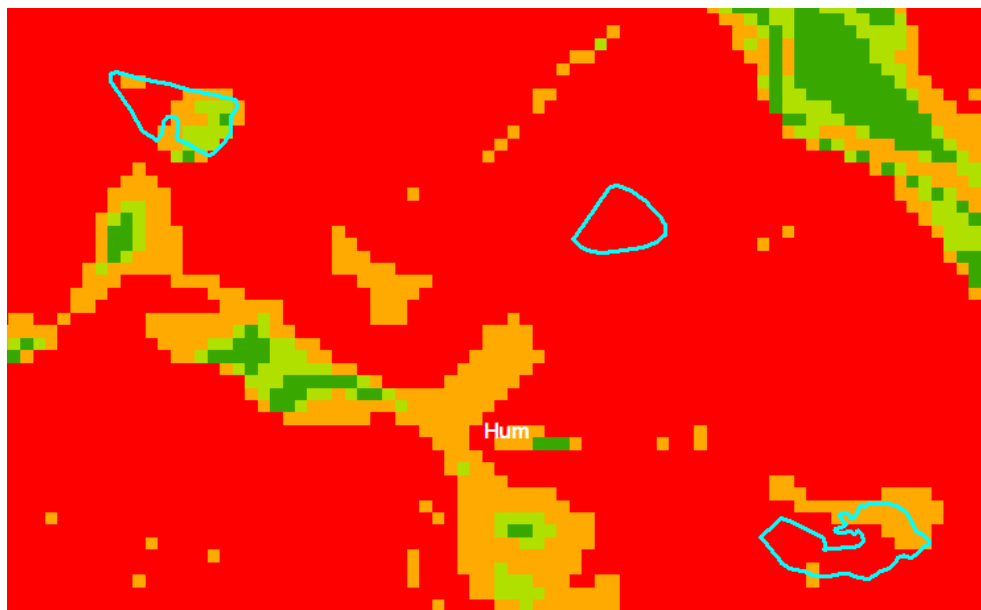
- izogiba se erozijsko manj stabilnim območjem.

Zaokroževanje glede na velikost poligona

Pri ročnem zaokroževanju se izločajo tudi območja, kjer je sklenjeni sklop TVKZ manjši od 0,5 ha. Poligoni med 0,5 in 1 ha se dodatno presojuje, ali je smiselno, da ostanejo TVKZ.

Pri odločitvah so bili bistveni podatki iz sloja naklonov, dejanske rabe kmetijskih zemljišč, lidar posnetka in velikosti.

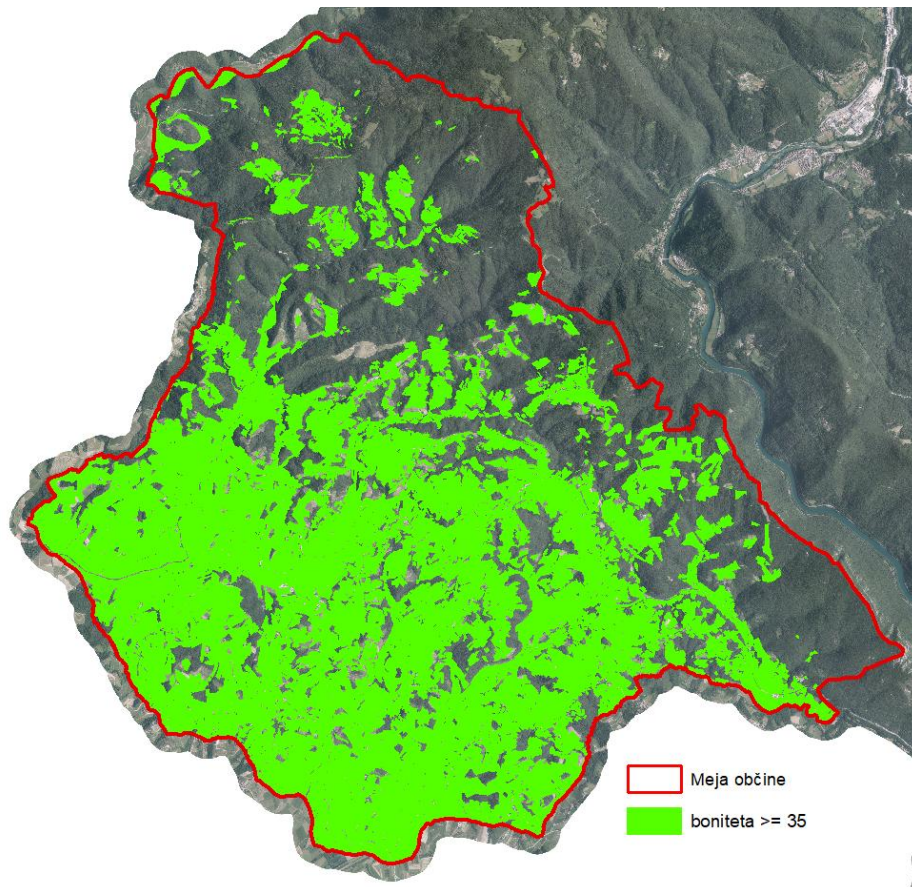

Slika 21: Primer zaokroževanja glede na velikost poligona: na prvi sliki je prikazan rezultat modela, na drugi pa rezultat po zaokroževanju. Primer se nahaja v naselju Hum. Model vključuje poligone velikosti 0,25 ha do 0,45 ha. Naklon je večji od 25%, ni trajnih nasadov, bonitete na območju niso najvišje glede na občino. Na podlagi teh podatkov, je bil smiselno določen OKZ.

Zaokroževanje glede na pretežnost in boniteto

V primerih, ko so bili posamezni manjši poligoni predloga TVKZ umeščeni med poligone predloga OKZ, razlog za TVKZ pa je bil zgolj ekstenzivni trajni nasad, medtem ko sta boniteta in nagib terena nakazovala na predlog OKZ, se je izvedlo zaokroževanje v OKZ.

Slika 23: Prikaz predhodno veljavnih bonitet po zemljiškem katastru, ki so višje od 35

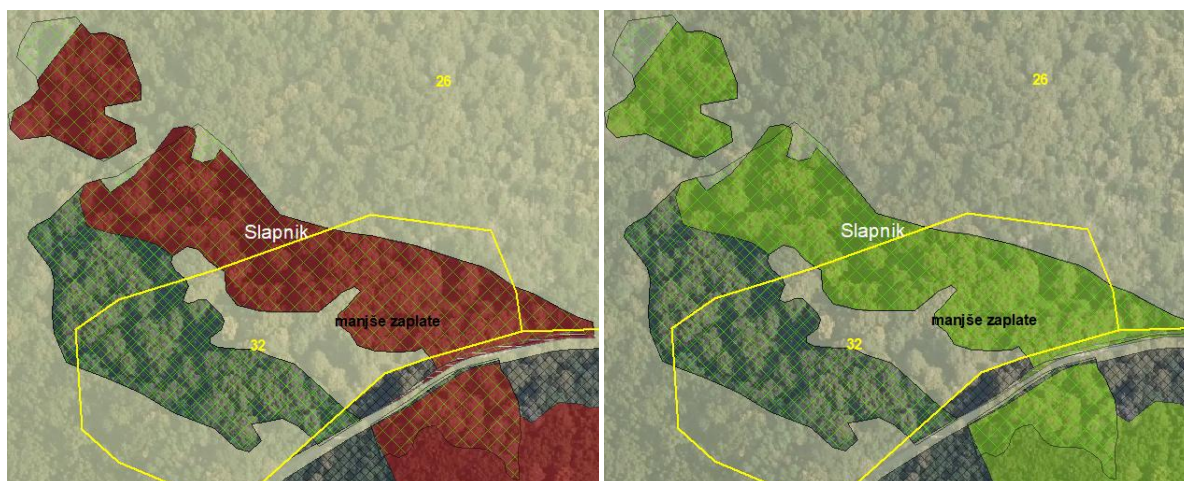
Primeri zaokroževanja glede na pretežnost in boniteto: na prvi sliki je prikazan rezultat modela, na drugi pa rezultat po zaokroževanju. Del s predlogom TVKZ se je zaokrožil v OKZ, ker gre na širšem območju za območje z nizko boniteto in pretežno območje OKZ.

Slika 24: Primer v naselju Golo Brdo: model je na delu izkazal predlog TVKZ zaradi ravnine, vendar boniteta in nagib terena v okolici nakazuje na predlog OKZ.

Zaokroževanje glede na boniteto – poseben primer

V naselju Slapnik se nahaja večji (0,9 ha) ekstenzivni travniški sadovnjak na območju z bonitetama 26 in 32. Model izkaže TVKZ izključno zaradi ekstenzivnega travniškega sadovnjaka, sicer pa je površina močno nagnjena (v splošnem nad 25 %, ponekod celo nad 35 %) in leži na območju z boniteto delno 26 in delno 32 točk. Zaradi nizke bonitete in izrazitega nagiba TVKZ na tem območju ni upravičen, zato je predlagan OKZ.

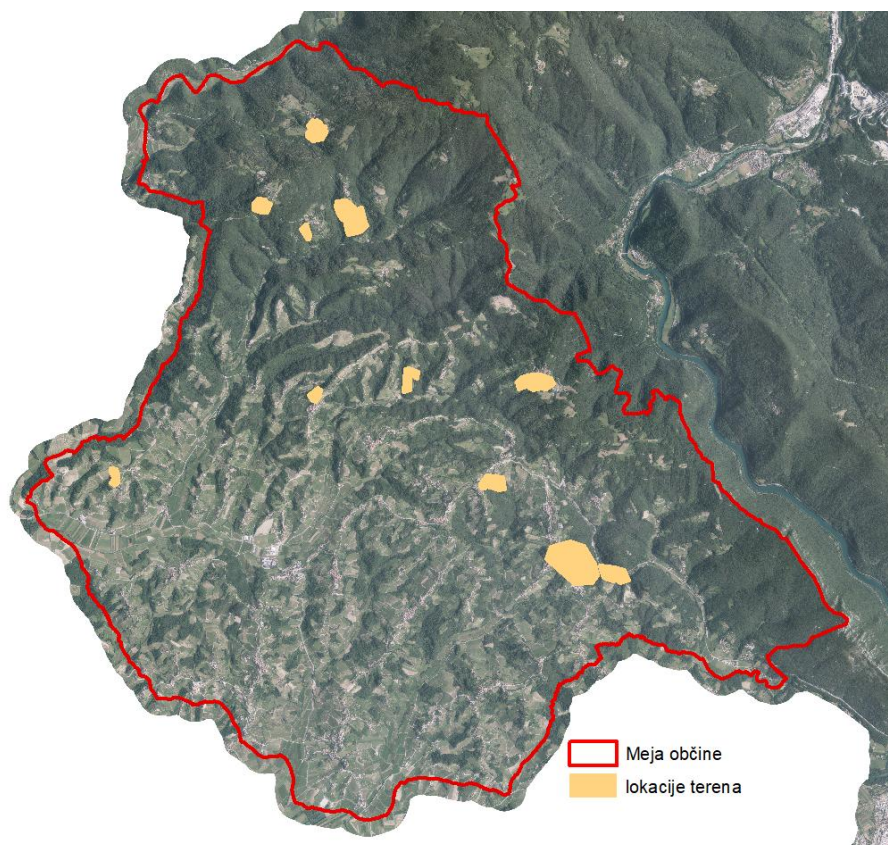

Slika 25: Primer v naselju Slapnik, kjer je model izkazal predlog TVKZ izključno zaradi trajnega nasada. Boniteta in nagib terena nakazuje na predlog OKZ. Kljub večji površini trajnega nasada (približno 0,9 ha) je bila površina zaokrožena v OKZ, saj je boniteta nizka, površina je v nagibu, trajni nasad pa je ekstenziven.

Zaokroževanje glede na terenske ogled in sondiranje

Zaradi razgibanega terena ter določenih dilem glede zaokroževanja je bil izveden terenski ogled. Ta je bil opravljen dne 9. 7. 2025 s strani N. Lipušček in T. Kralj.

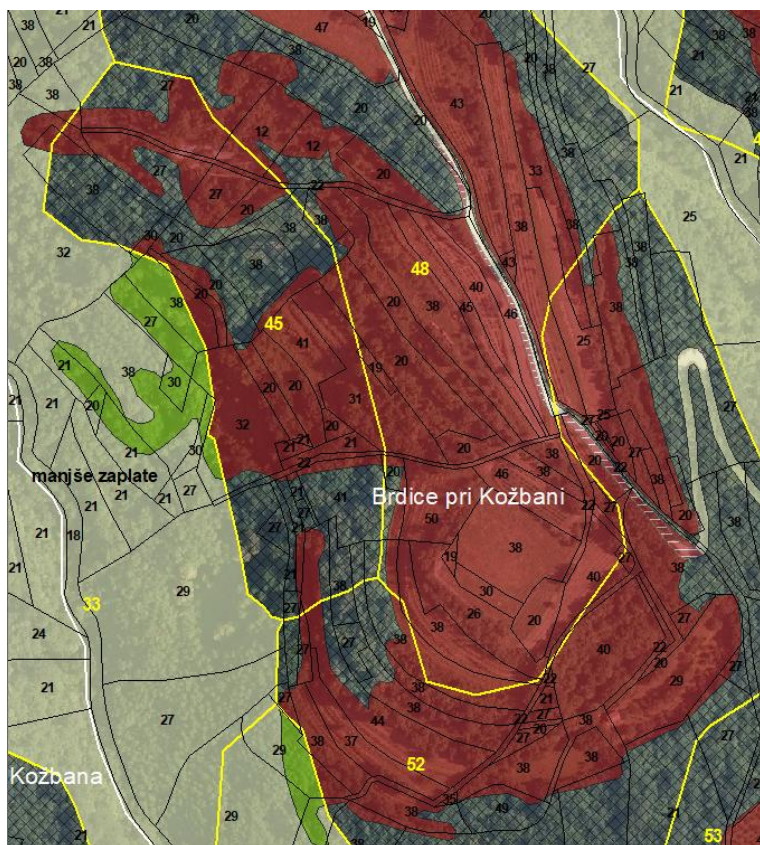
V nadaljevanju je prikazanih nekaj primerov, kjer je model pretežno izkazal TVKZ, vendar se je s terenskim ogledom ugotovilo, da je bolj smiselno določiti OKZ, mestoma pa je bila situacija tudi obratna, zato je glede na terenski ogled in reliefno izravnavo predlagan večji obseg TVKZ, kot ga je izkazal model.

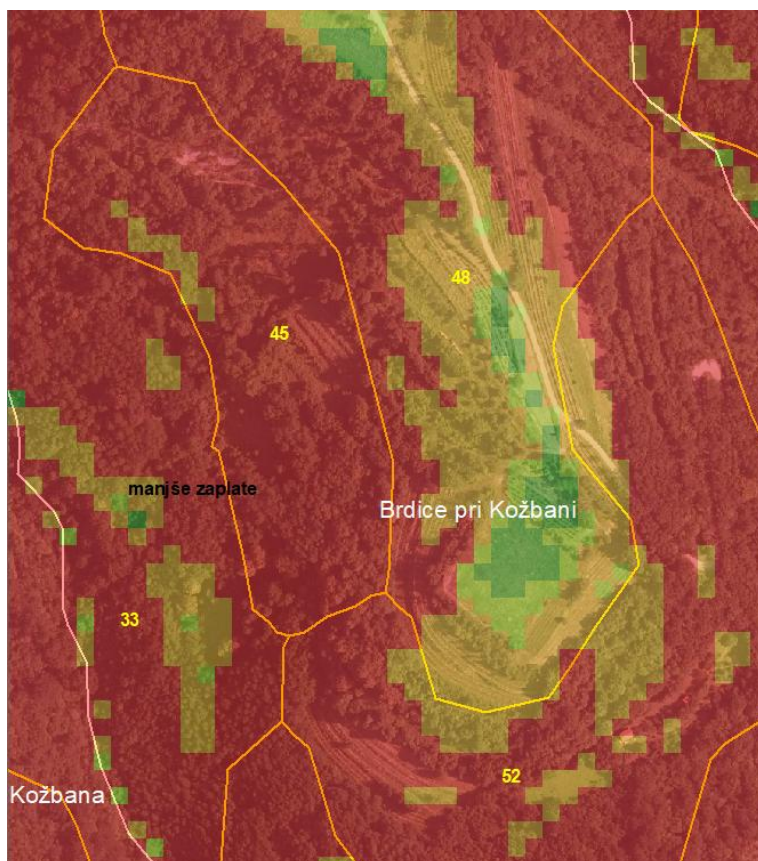
Slika 26: Prikaz lokacij terenskih ogledov

Primer št. 1: Strm teren pretežno brez teras in brez trajnih nasadov

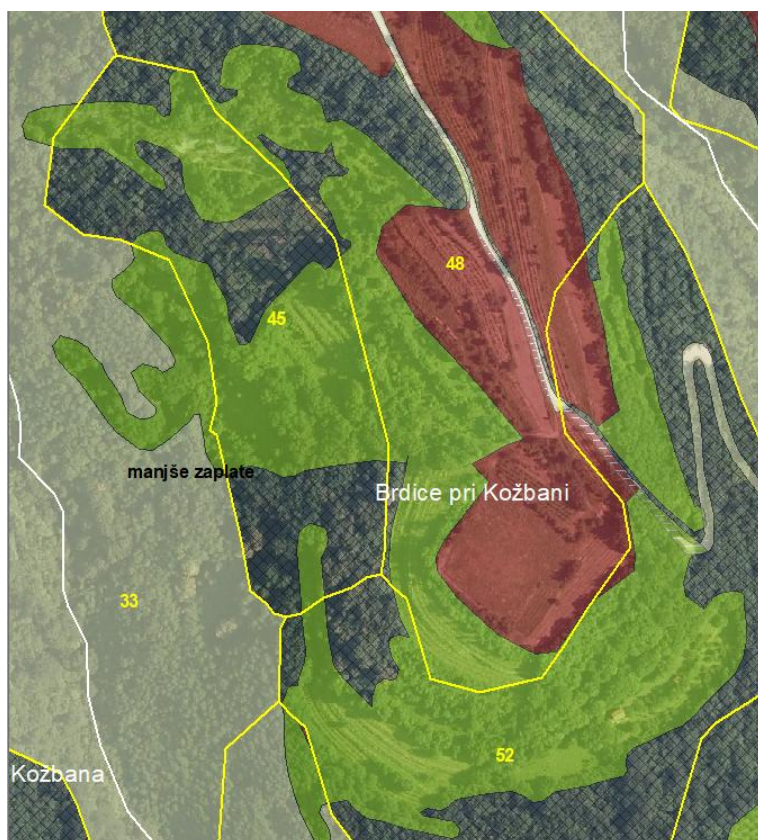
Model izkazuje predlog za TVKZ zaradi bonitete 45 oziroma 48 bonitetnih točk. Območje meji na zemljišča z boniteto 33. Teren na obravnavanem območju je močno nagnjen (nad 25 %) in mikorelief je razgiban, kar pomembno vpliva na pogoje za kmetijsko dejavnost. Terasa na območju večinoma niso prisotne oziroma se pojavljajo le na posameznih delih, kar nakazuje na slabše pogoje za kmetijsko rabo. Bonitete po podatkih zemljiškega katastra so večinoma nizke, z izjemo posameznih parcel. Območje se nahaja na strateškem podtipu – manjše zaplate.

Slika 27: Grafični prikaz stanja modela s prikazom bonitetnih točk na delu naselja Brdce pri Kožbani. Na severnem in zahodnem delu so stare bonitete zelo nizke.

Slika 28: Grafični prikaz naklona terena (na zahodnem delu pretežno nagib nad 25%) s prikazom bonitetnih točk

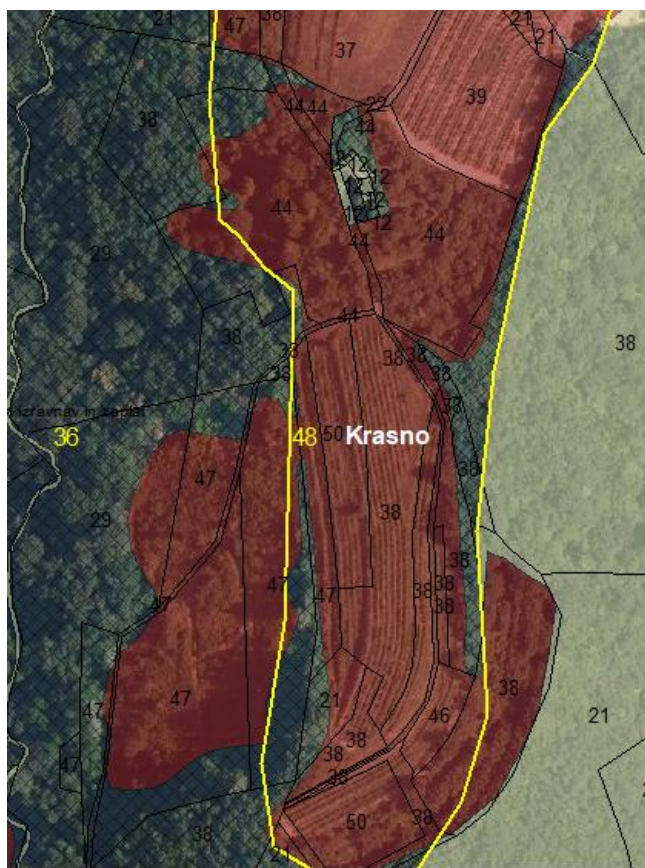
Slika 29: Grafični prikaz stanja predloga OKZ po terenskem ogledu in zaokroževanju

Slika 30: Fotografija s terena v ozadju prikazuje območje v zaraščanju, kjer je bil v delih določen OKZ.

Primer št. 2: Strm teren pretežno brez teras in trajnih nasadov

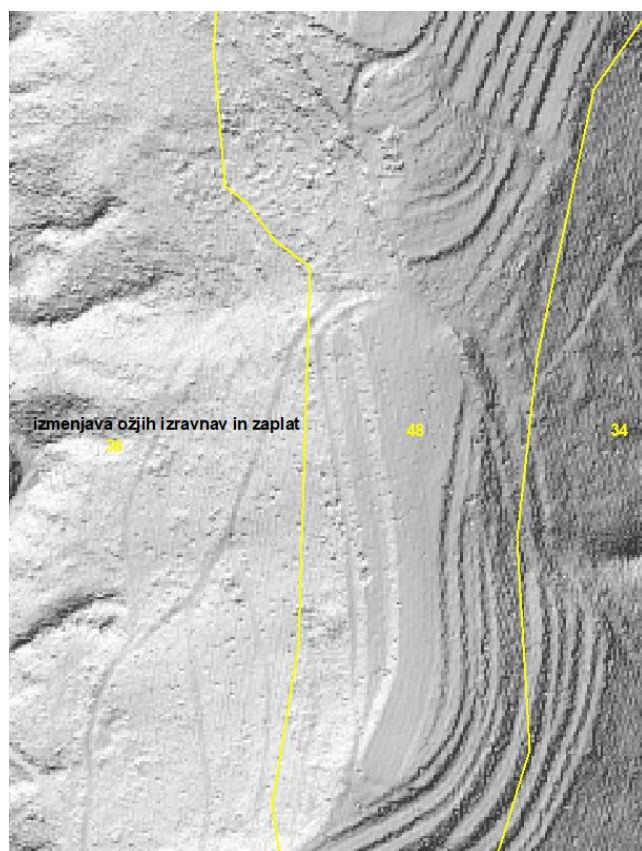
Model izkazuje predlog za TVKZ zaradi bonitete 36 oziroma delno 48 bonitetnih točk. Teren na obravnavanem območju je močno nagnjen (nad 25 %) in razgiban v mikroreliefu, kar pomembno vpliva na pogoje za kmetijstvo. Terasa niso prisotne oziroma se pojavljajo le na vzhodnem delu, kar nakazuje na slabše naravne pogoje za kmetijsko rabo. Bonitete po podatkih zemljiškega katastra sicer niso nizke, vendar je ključen omejitveni dejavnik območja prav nagib brez teras. Trenutna dejanska raba v tem primeru dobro odraža primernost površine za kmetijsko rabo.

Slika 31: Grafični prikaz stanja modela s prikazom bonitetnih točk na delu naselja Krasno

Slika 32: Grafični prikaz naklona terena (prevladuje nagib nad 25%) s prikazom bonitetnih točk

Slika 33: Prikaz na lidar posnetku kaže, da na zahodnem delu ni teras

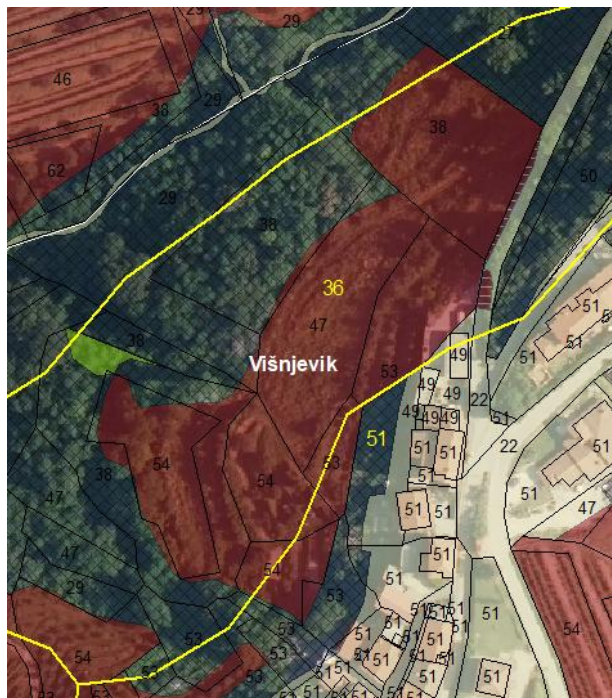
Slika 34: Grafični prikaz stanja predloga OKZ po terenskem ogledu in zaokroževanju

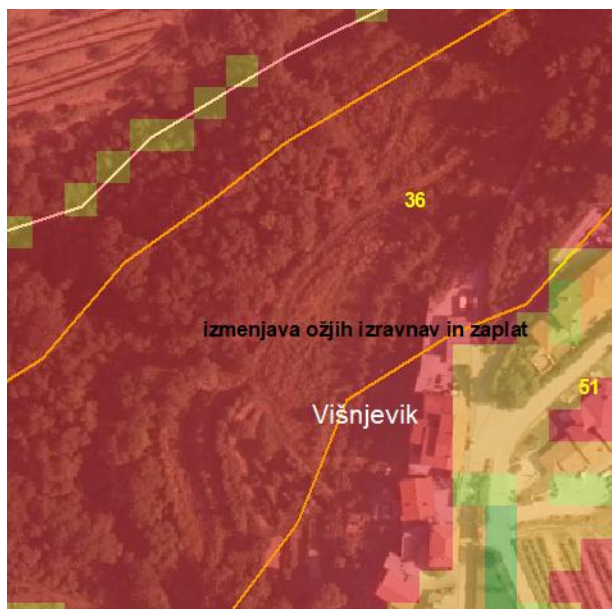
Slika 35: Fotografija s terena v ozadju prikazuje dele v zaraščanju, ki so po zaokroževanju predlagani kot OKZ.

Primer št. 3: Strm teren brez teras

Model izkazuje predlog za TVKZ zaradi bonitete 36, kar predstavlja zelo nizko bonitetno vrednost. Teren na obravnavanem območju je v nagibu nad 25 %, kar pomembno vpliva na pogoje za kmetijstvo. Teras ni, kar nakazuje na slabše pogoje za kmetijsko rabo. Bonitete po podatkih zemljiškega katastra sicer niso nizke, vendar sta ključna omejitvena dejavnika območja nagib brez teras ter razgibanost terena v mikoreliefu.

Slika 36: Grafični prikaz stanja modela s prikazom bonitetnih točk na delu naselja Višnjevik

Slika 37: Grafični prikaz naklona terena (prevladuje nagib nad 25%) s prikazom bonitetnih točk

Slika 38: Grafični prikaz stanja predloga OKZ po terenskem ogledu in zaokroževanju

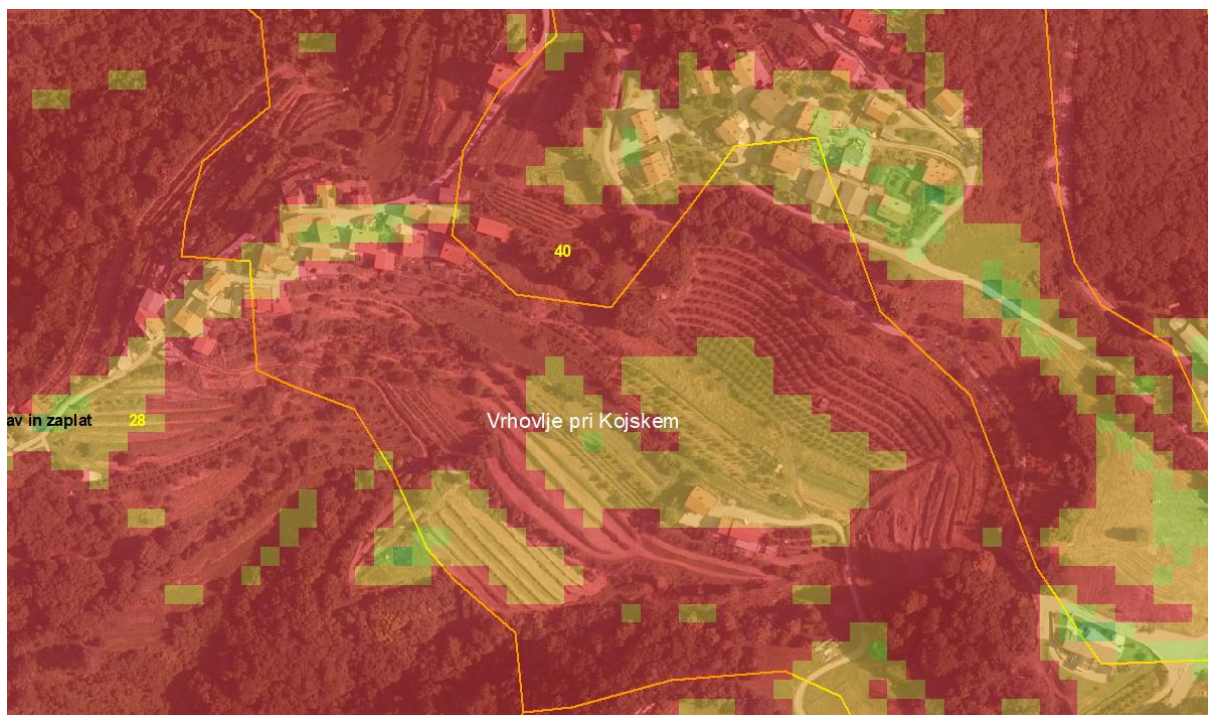
Slika 39: Fotografija s terena prikazuje strm del severno in zahodno od hiš na delu naselja Višnjevik. Razviden je nagib, na delu je ekstenzivni travniški sadovnjak, teras ni. Glede na stanje na terenu je predlagan OKZ.

Primer št. 4: Reliefne izravnave in priključitev teras

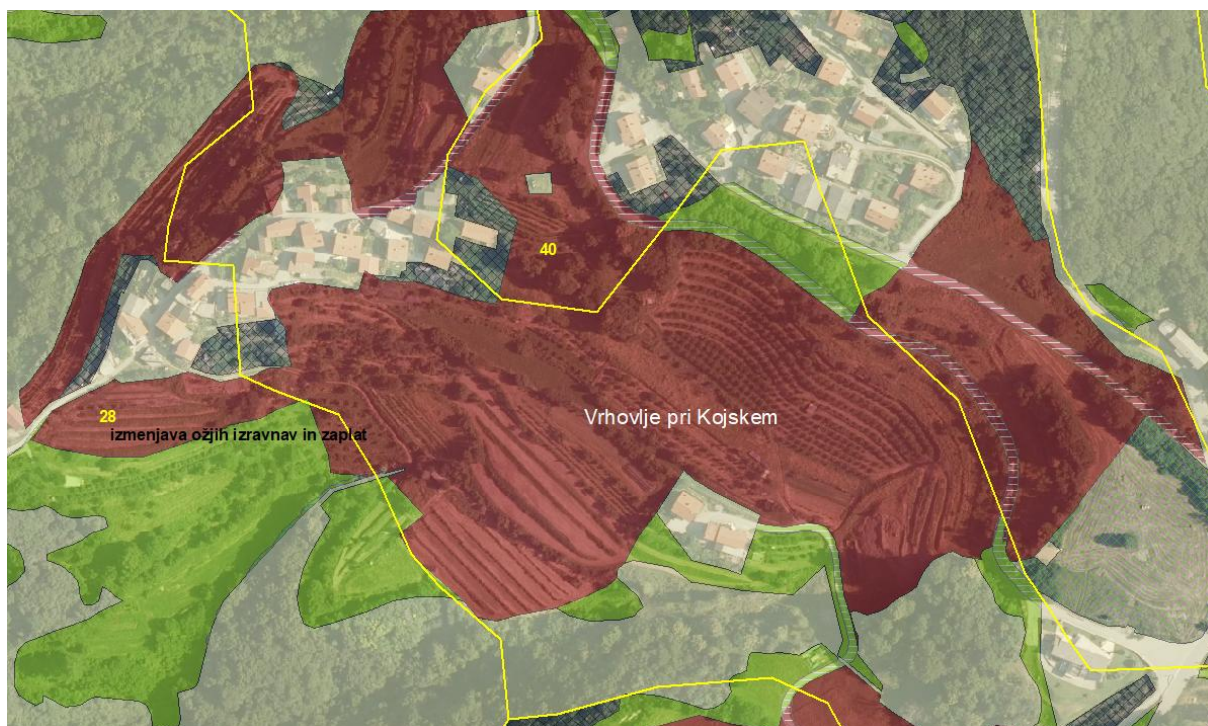
Model izkazuje mešani predlog: TVKZ zaradi trajnih nasadov in OKZ zaradi bonitete 28 oziroma 32. Teren na obravnavanem območju je pretežno v nagibu nad 25 %, deloma pa se pojavljajo tudi manjši nagibi med 12 % in 24 %. Na območju so večinoma prisotne obdelane terase. Območja predloga TVKZ so bila povečana, da zajamejo tudi terase na delih z manjšimi nagibi, ki so za kmetijsko rabo ugodnejši.

Slika 40: Grafični prikaz stanja modela s prikazom bonitetnih točk na delu naselja Vrhovlje pri Kojskem. Stare bonitete so ponekod bistveno višje.

Slika 41: Grafični prikaz naklona terena (pretežno nagib nad 25%) s prikazom bonitetnih točk

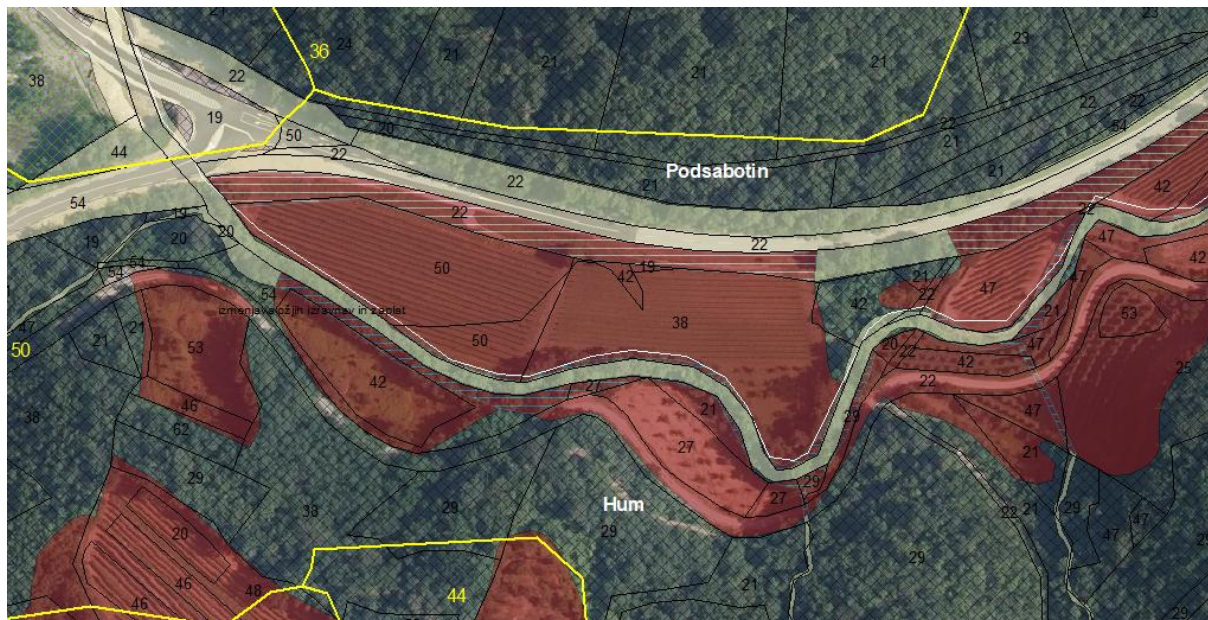
Slika 42: Grafični prikaz stanja predloga OKZ po terenskem ogledu in zaokroževanju. Predlog TVKZ se je povečal, zajelo se je tudi obdelane terase kljub nizki boniteti.

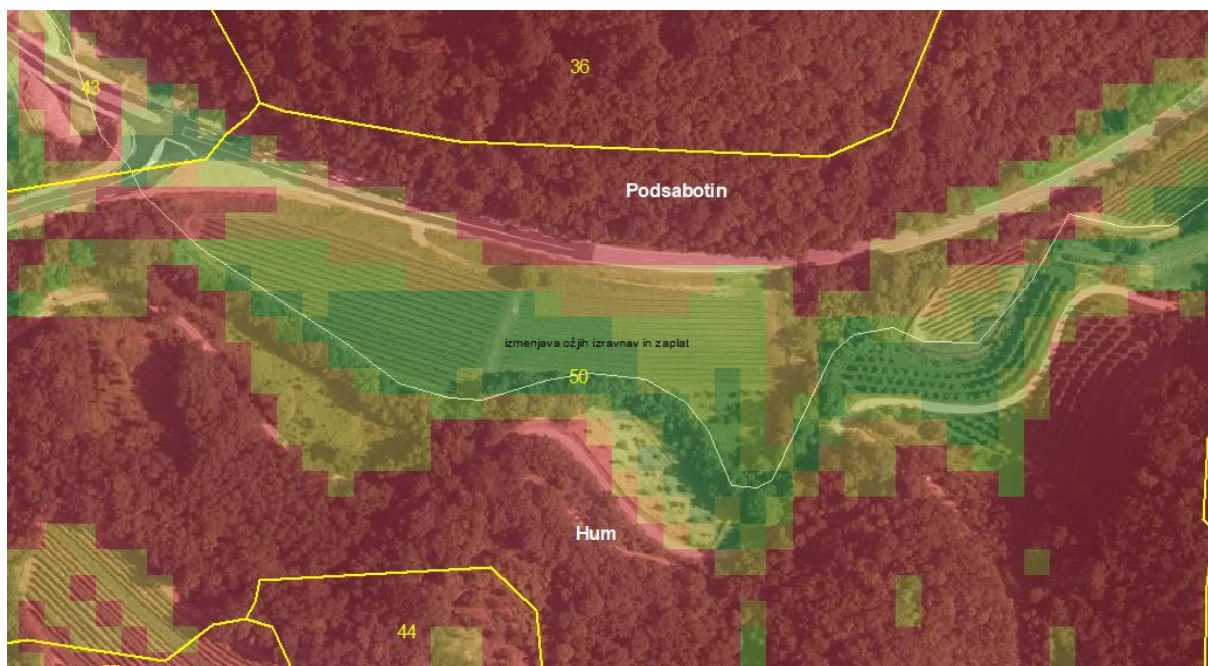
Slika 43: Fotografija s terena prikazuje območje s pretežno boniteto 32, slikano iz vzhodnega dela proti zahodu. Razvidne so terase, oblikovalo se je večje območje TVKZ.

Primer št. 5:

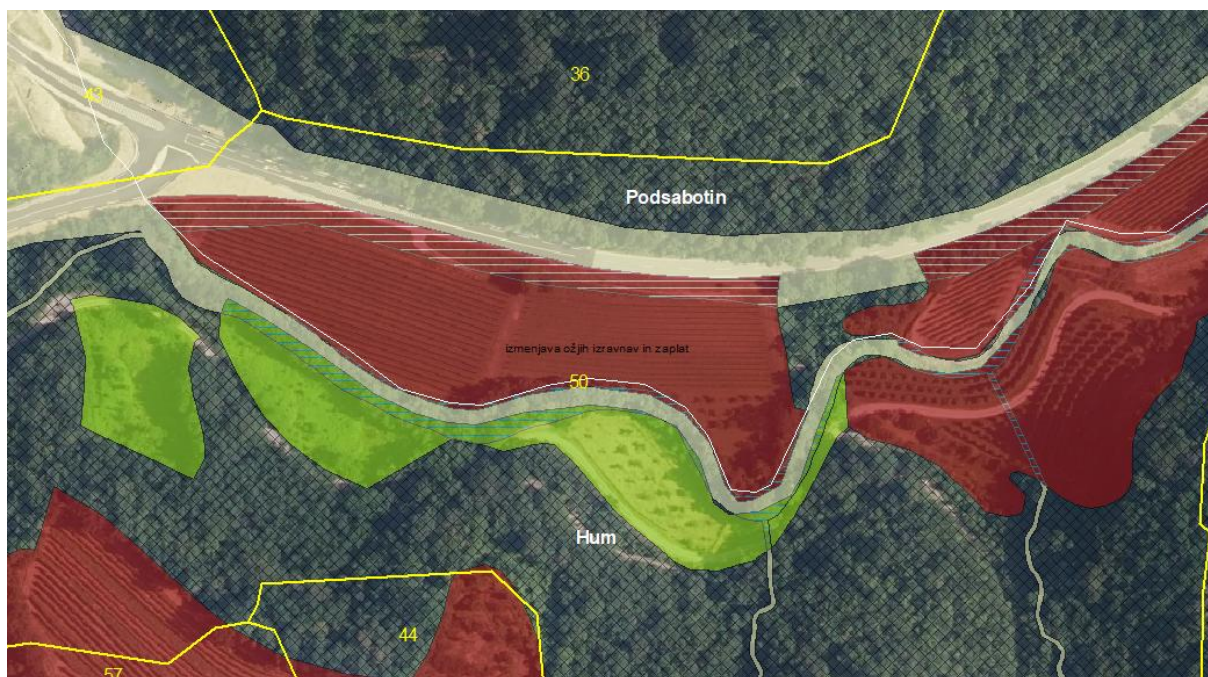
Model izkazuje predlog TVKZ zaradi vrednosti bonitete. Gre za raven relief. Površine so majhne, dislocirane in večinoma ekstenzivno obdelane ter imajo nižji potencial za kmetijstvo (kar potrjujejo tudi stare vrednosti bonitete). Te površine se iz predloga TVKZ izvamejo in uvrstijo med OKZ.

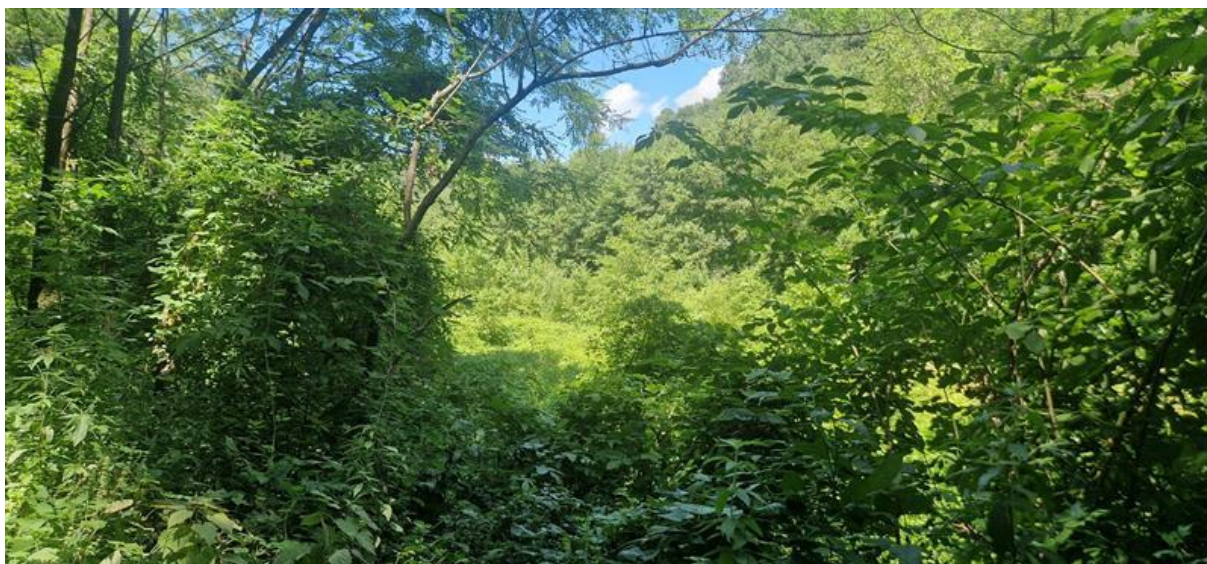
Slika 44: Grafični prikaz stanja modela s prikazom bonitetnih točk na delih naselij Podsabotin in Hum. Stare bonitete so ponekod nižje.

Slika 45: Grafični prikaz naklona terena s prikazom bonitetnih točk na delih naselij Podsabotin in Hum

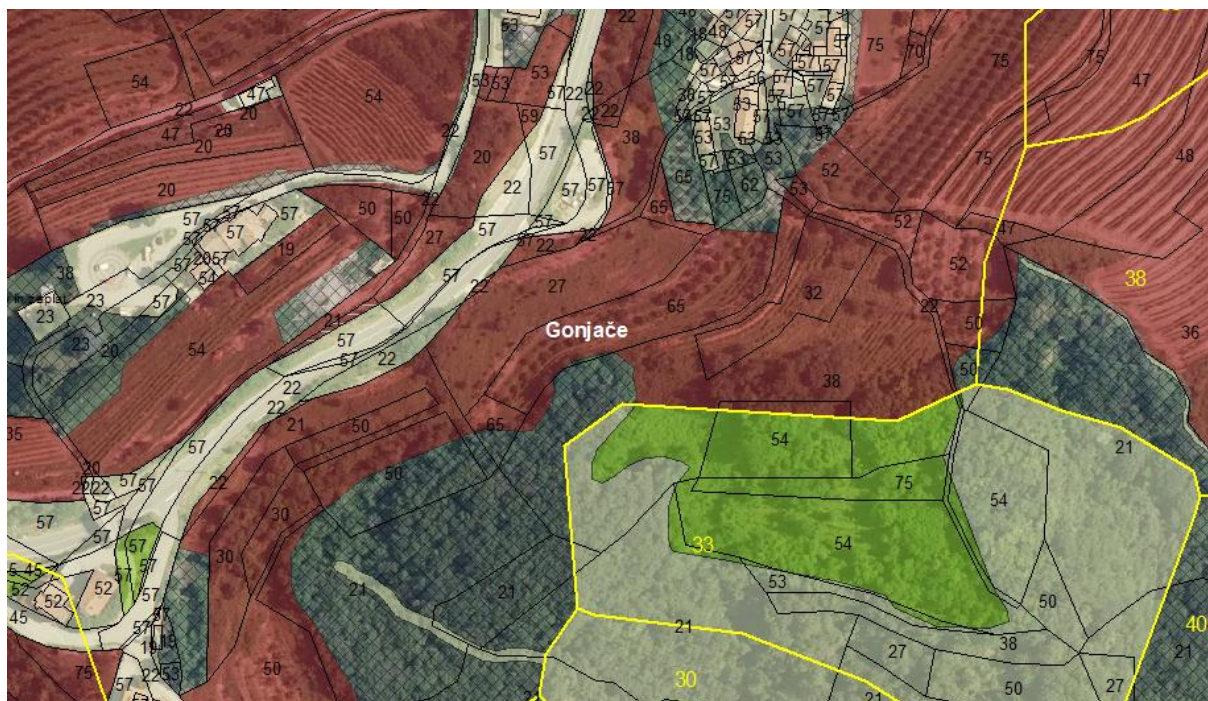
Slika 46: Grafični prikaz stanja predloga OKZ po terenskem ogledu in zaokroževanju. Predlog TVKZ se je zmanjšal na meji z naseljem Hum.

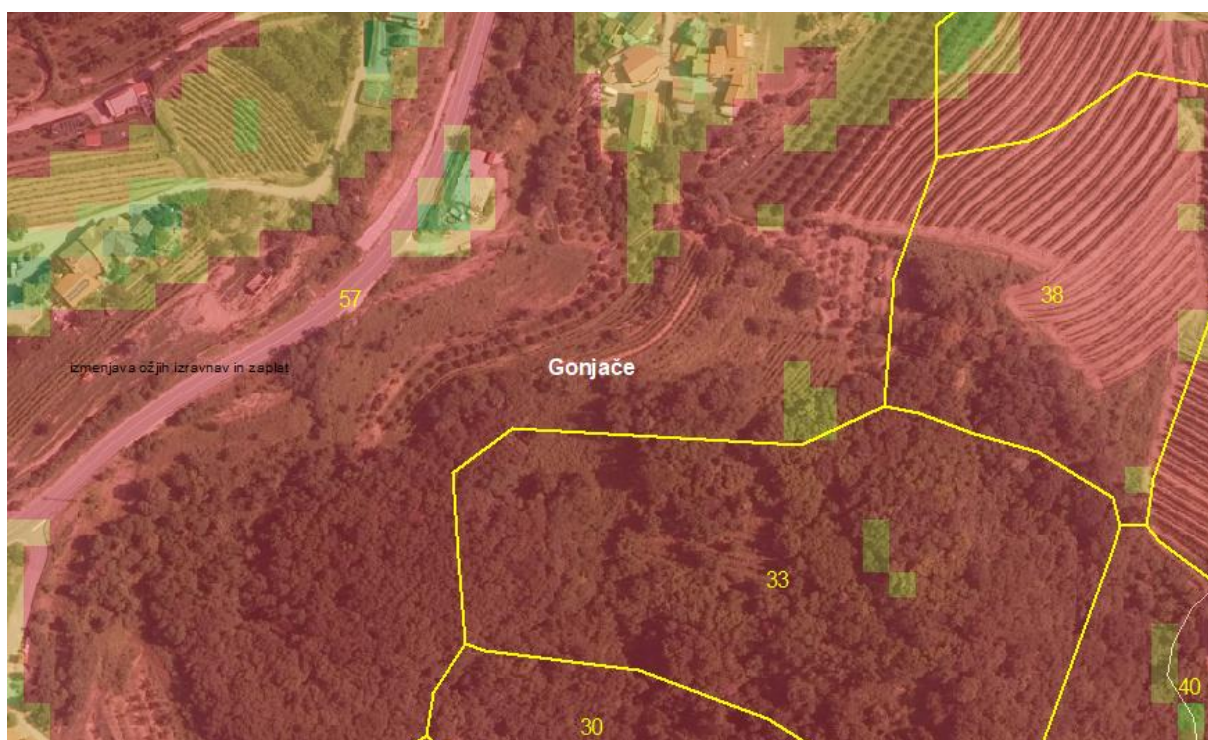
Slika 47: Fotografija s terena prikazuje slabo kvaliteto kmetijskih zemljišč ob vodotoku Pevnica.

Primer št. 6:

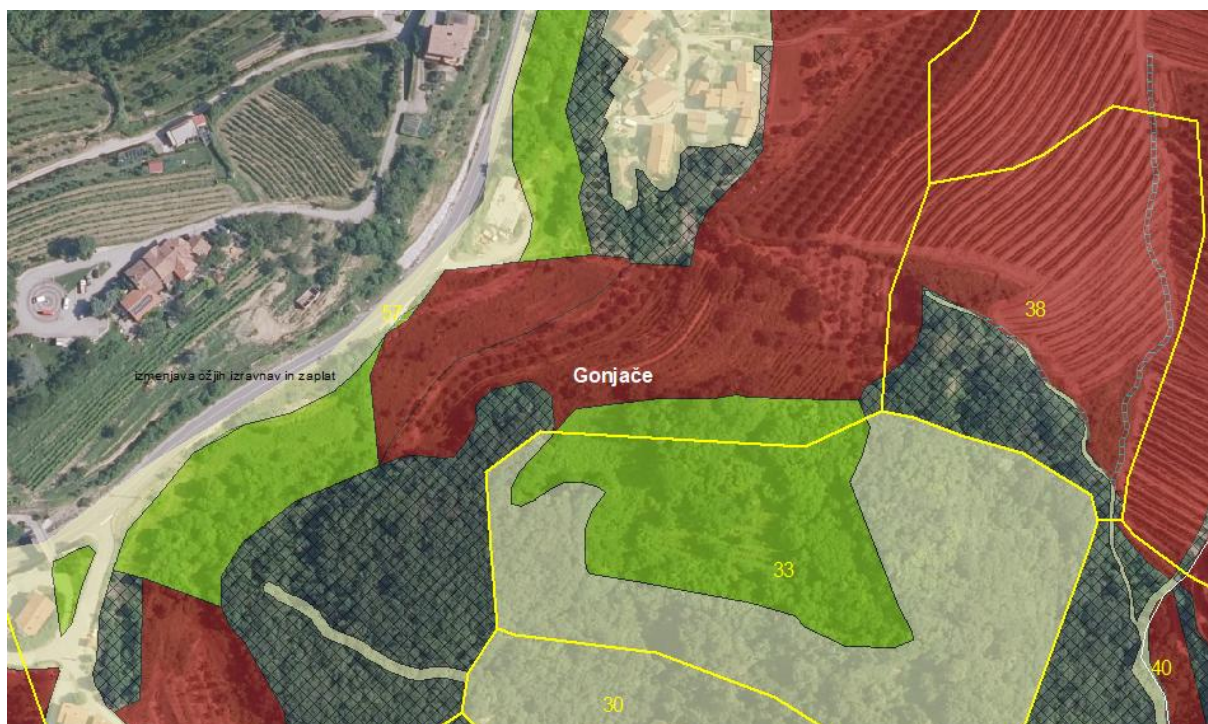
Model izkazuje delno mešani predlog: TVKZ zaradi trajnih nasadov in vrednosti bonitete ter OKZ zaradi bonitete 33. Teren na obravnavanem območju je pretežno v nagibu nad 25 %. Prisotne so obdelane in neobdelane (zaraščene) terase s pretežno severno ekspozicijo. Območja predloga OKZ so bila povečana, da zajamejo tudi terase na območjih s slabšim potencialom za kmetijsko rabo.

Slika 48: Grafični prikaz stanja modela s prikazom bonitetnih točk na delu naselja Gonjače

Slika 49: Grafični prikaz naklona terena (pretežno nagib nad 25%) s prikazom bonitetnih točk

Slika 50: Grafični prikaz stanja predloga TVKZ po terenskem ogledu in zaokroževanju

Slika 51: Fotografija s terena prikazuje zelo slabo kvaliteto kmetijskih zemljišč pod naseljem Gonjače.

5.9 Območja, potencialno primerna za kmetijstvo

Skladno s pravilnikom so bila območja, ki se izkazujejo za potencialno primerna za kmetijstvo, ročno zaokroževana s smiselnim povzemanjem metodologije zaokroževanja predloga trajno varovanih kmetijskih zemljišč. Pri tem so bili vneseni dodatni kriteriji:

ZNOTRAJ NASELIJ – poligoni obkroženi s stavbnimi zemljišči:

- PPK do 0,5 ha se prekategorizira v ODZ;
- PPK med 0,5 in 1 ha se smiselno pregleda in oceni, ali ostane PPK;
- PPK nad 1 ha načeloma ostane, razen v primeru npr. izrazito neustrezne oblike, ... (po kriterijih kot za OKZ).

OB NASELIJ – poligoni na robu stavbnih zemljišč:

- če so smiselni in se nadaljujejo v kompleksna TVKZ, potem ostanejo PPK ne glede na velikost.

V ODPRTEM PROSTORU:

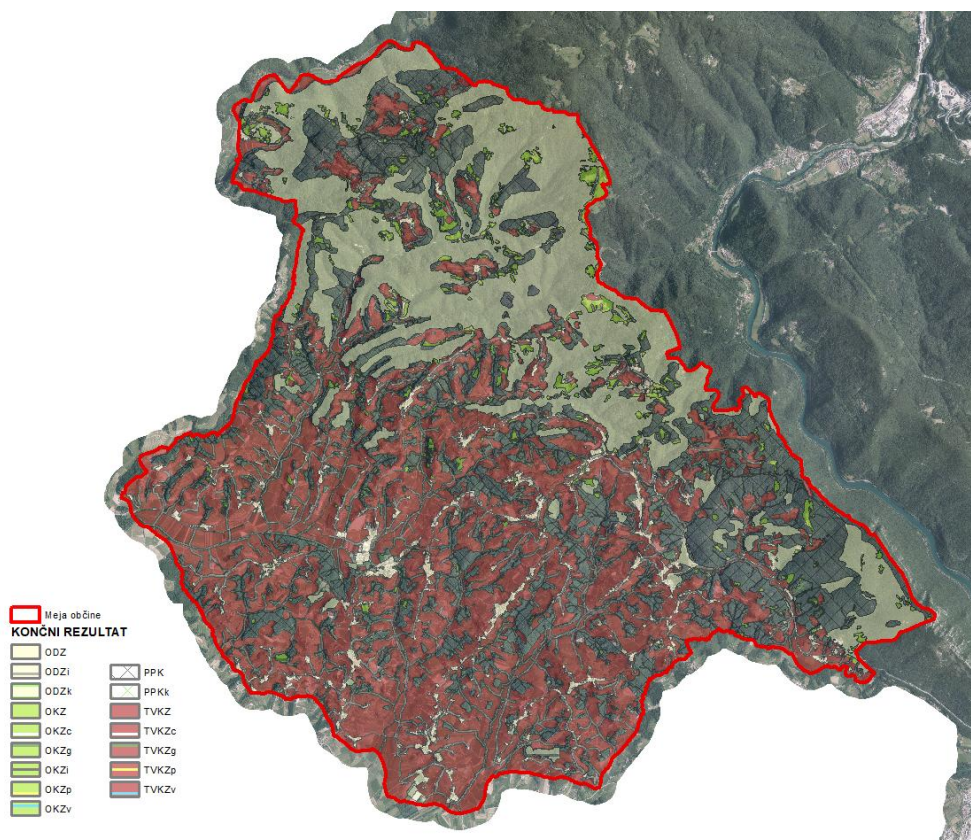
- PPK poligoni, ki so znotraj ODZ in ne mejijo na TVKZ ali OKZ ter so manjši od 1 ha, se prekategorizirajo v ODZ.

NA OBMOČJIH KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ PO DEJANSKI RABI

Na območju, ki je po rezultatih modela opredeljeno kot PPK ali ODZ in je po podatkih dejanske rabe kmetijsko zemljišče se opredelijo:

- ODZk – območja drugih zemljišč, na območju kmetijskih zemljišč po dejanski rabi;
- PPKk – območja drugih zemljišč, potencialno primernih za kmetijstvo, na območju kmetijskih zemljišč po dejanski rabi.

5.10 Rezultat po zaokroževanju

Slika 52: Grafični prikaz končne obdelave

6. PRILOGE

- Izjava o skladnosti dokumentov z Zakonom o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij.
- Opis stanja kmetijstva v občini za potrebe izdelave strokovne podlage s področja kmetijstva.